Է· ՏԱՐԻ 1844 — ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 29 ՄԵՀԵԿԱՆ 4382 – Հ· Տ· 7 ՄԱՐՏ 1890 – Ն· Տ· 19 ՄԱՐՏ 1890 – Հիճր· 27 ՐԵՃԷՊ 1307 — ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ Է ԻՐ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Նորատունկեան-խան

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خانده آره‌ولك
غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Noradounghian Han, Galata
CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ
ՕՐԱԳԻՐ
ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

20 ՓԱՐԱ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ· Պոլսոյ համար	Տարեկան	160
»	Վեցամսեայ	80
»	Եռամսեայ	40
Գաւառաց	Տարեկան	200
»	Վեցամսեայ	100
Օտար երկիրներ տարեկան ֆրանք		56
»	վեցամսեայ	28

[illegible]

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ· ՊՈԼԻՍ, 7 ՄԱՐՏ, 1890

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՕՐՈՒԱՆ ԽՆԴԻՐՆԵՐՆ

ԴԵՍՊԱՆԱԽՈՐՀՈՒՐԴ ՊԵՐԼԻՆԻ

Պերլինի ֆրանսական դեսպանատան առաջին քարտուղար Պ· Տիւմէն գործաւորական Դեսպանախորհրդոյ քարտուղարի պաշտօնը կը վարէ, Գերմանիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան քարտուղար Պ· Բէյզէրի հետ· Որովհետեւ Դեսպանախորհրդոյն պաշտօնական լեզուն ֆրանսերէն է, քարտուղարաց միոյն ֆրանսացի լինելը կարեւոր համարուած է· Թէեւ Վիլհէլմ կայսր և Պիսմարք իշխան հակառակ են ֆրանսերէնի գործածման, բայց տակաւին միջազգային բանակցութեանց մէջ ֆրանսերէնն իւր դարաւոր դիրքն և իրաւունքը կը պահէ·

—Դեսպանախորհրդոյ աշխատութիւնք այս երկուշաբթի սկսած պիտի լինին, ըստ վերջին լրոց· Անգլիոյ պատուիրակներն են Սըր Ճոն Կորսթ, Լոնտոնի հնդկային նախարարութեան խորհրդական· Սըր Ուիլիըմ Հուլտսուորթ, մեծ գործարանատէր և Մանչէսթրի պաշտպանողական երեսփոխան· Պ· Տէյվիս Տէյլ, պաշտօնեայ Տարլինկթընի Փիզ անուն մեծ վաճառատան, և ասոնց հետ Սըր Էտուարտ Մէլէթ, Պերլինի անգլ· դեսպանն· Այս չորս պատուիրակաց մասնագէտ օգնականներն են Պ· Պըրթ, գործաւորական երեսփոխան և Խորհրդարանի անդամ Մօրփէթի, որ հանքային բանուորներուն միութիւնը կը ներկայացնէ· Պ· Պըրթհուիսըլ, ոստայնագործ բանուորներու ընկերակցութեան ընդհանուր քարտուղար· Պ· Հուիմըր, գործարանաց քննիչ ներքին գործոց պաշտօնատան մէջ, և Պ· Պըրնէթ, գործաւորական վիճակագրութեան դիւանին պետ վաճառականութեան և արհեստագործութեան պաշտօնատան մէջ·

—Վաթսուն պատուիրակք Պերլին հասած են սա Տէրութեանց կողմէ, որոց մասնակցութիւնը պաշտօնապէս կը ծանուցանէ Պերլինի կառավարական լրագիրը· Գերմանիա, Անգլիա, Աւստրիա, Հունգարիա, Պելժիա, Դանիա, Սպանիա, Ֆրանսա, Իտալիա, Լիւքսեմպուրկ, Հոլլանտա, Փորթուկալ, Շուէտ, Նորվեկիա և Զուիցերիա· Ալզաս-Լօռէն, ինչպէս գերմանական կառավարութիւնք ոմանք, առանձին պատուիրակ կը ղրկէ, քանի որ իւր գործարաններով բովանդակ Գերմանիոյ ամենէն աւելի ճարտարագործ կեդրոններէն մին է·

—Պերլինէ կը ծանուցուի որ թէպէտ Դեսպանախորհրդին պաշտօնական բացումը շաբաթ տեղի ունեցած է, բայց խորհրդակցութիւնք երկուշաբթի կը սկսին· Գերման կառավարութեան կողմէ Տէրութեանց հաղորդեալ վերջին յայտագրոյն մէն մի ճիւղին համար նախագահի յանձնաժողով մը պիտի կազմուի· Իւրաքանչիւր յանձնաժողովոյ աշխատութիւնը քանի որ աւարտի, արդիւնքը տեղեկագրով պիտի մատուցուի Դեսպանախորհրդոյ, որ ամբողջական նիստի մէջ ի նկատ պիտի առնու զայն· Դեսպանախորհրդոյ որոշմունք հետզհետէ պիտի զեկուցուին անձնիւր կառավարութեան որ պատուիրակ ղրկած է ի Պերլին·

—Գերման լրագիրք յոյս կը յայտնեն թէ Պ· Ժիւլ Սիմոն, որ իբրեւ հրապարակագիր մեծ ազդեցութիւն ունի իւր հայրենակցաց վրայ, մօտէն տեսնելէ յետոյ զԳերմանիա և զԳերմանս՝ իւր ցայսվայր արտայայտածէն լաւագոյն գաղափար մը պիտի ստանայ Գերմանիոյ և Գերմանաց վրայ· Ֆրանսացի պատուիրակաց ըստ կարի բարեկամական ընդունելութիւն ընելով երկուց երկրաց միջեւ հաշտարար տրամադրութիւնները զօրացնելու փափաք մը կ'արտայայտի գերման լրագրութեան մէջ, և դէմ այս նկատմամբ անուրանալի է թէ Պերլինի Դեսպանախորհուրդն օգտակար ծառայութիւն պիտի մատուցանէ·

—Պիսմարք իշխանի հրաժարման խնդիրն յետաձգուած է ցաւարտ Դեսպանախորհրդոյ· Կոմս Հէրպէրթ Պիսմարք հասկցեր է Տէրութեանց դեսպաններուն թէ դէմ արտաքին քաղաքականութեան մասին Վիլհէլմ կայսեր և Պիսմարք իշխանի համամտութիւնն աներկրայելի է· Կոմս Հէրպէրթ պարտաւորութիւն չունէր Տէրութեան ներքին գործոց մասին ևս հաւաստիք տալ դեսպաններուն, և հետեւապէս յայս մասին իւր լռութիւն զարմանալի չէ, կ'ըսէ Թայմսին թղթակիցն ի Պերլին·

—Հոլլանտա, թէեւ փոքր երկիր, բայց ճարտարագործութեան մասին յոյժ յառաջացեալ է, և ճշմարտապէս ընկերվարական խնդիր մ'ունի, որոյ արձագանգներն երբեմն մինչեւ մեզ կը հասնին՝ գործաւորական յուզման ձեւին ներքեւ· Մարտ 13ին, Հոլլանտիոյ Երեսփ· Ժողովոյն մէջ, հարցապնդում եղաւ Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն վրայ, և նախարարութիւնը պատասխանեց թէ Հոլլանտա ընդունած է Գերմանիոյ հրաւէրը, սա վերապահմամբ թէ Հոլլանտիոյ համար պարտաւորիչ չլինին Դեսպանախորհրդոյ այն որոշմունք որք դպչին Հոլլանտիոյ արհեստագործական և մաքսային օրինաց ու կանոնաց· Բաց աստի, Հոլլանտացի պատուիրակաց հրահանգ տրուած է զգուշաւոր ընթացք բռնել և իրենց կառավարութեան գործօղութեան ազատութիւնը չկապել Դեսպանախորհրդոյ բանակցութեանց մէջ· Ապաքէն, դիտելի է որ ամեն Տէրութիւնք կանխաւ պայման դրած են որ Դեսպանախորհրդոյ որոշումներն իւր շահուց վնասաբեր համարող Պետութիւն մը զանոնք իւր երկրին մէջ ի գործ դնելու օրինական պարտաւորութեան ներքեւ չգտնուի·

—Հոլլանտիոյ պատուիրակներն են Պերլինի դեսպանն, Հոլլանտիոյ դատական նախարարութեան խորհրդականն և գործարանաց վերատեսուչը·

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԴԷՊՔԵՐ ԵՒ ԶՐՈՅՑՆԵՐ

Նոր նախարարութիւնը կազմուեցաւ Պ· տը Ֆրէսինէի նախագահութեան ներքեւ, որ կը պահէ պատերազմական նախարարի պաշտօնն ևս· Նոր վարչութիւնը բաղադրութիւն մ'է Պատեհականներէ, Արմատականներէ և կեդրոնական ձախակողմ կոչուած չափաւոր տարրէն· Պատեհական տարրին ներկայացուցիչներն են Պ· տը Ֆրէսինէ, որ այնչափ արմատական է որչափ չափաւոր, Պ· Քոնսթան, Պ· Ֆալլիէռ, Պ· Ռուվիէ, Պ· Ժիւլ Ռոշ և Պ· Պարպէյ· Արմատական տարրին ներկայացուցիչներն են Պ· Պուռժուա և Պ· Իվ Կիյօ, և կեդրոնական ձախակողմին ներկայացուցիչն է Պ· Ռիպօ· Նոր նախարարութեան նոր անդամներն են Պ· Տըվէլ, Պ· Ժիւլ Ռոշ և Պ· Ռիպօ· Ասոնք ճշմարիտ ոյժ մ'են ո'և է վարչութեան համար, մանաւանդ Պ· Ժիւլ Ռոշ՝ ելմտական եւ տնտեսական խնդրոց մասին եւ Պ· Ռիպօ՝ ընդհանուր քաղաքական խնդրոց մասին· Պ· Ռիպօ անգլիական ոճով ճշմարիտ խորհրդարանական մարդ մ'է, կեդրոնական ձախակողմին զարդն, և կը յիշուի թէ անցեալ աշնան ընտրութեանց մէջ այս չափաւոր տարր մեծապէս զօրացաւ· Պ· Ռիպօ երբեմն տնօրէն էր Փարիզի անուն ազատամիտ լրագրին, որ յետոյ Տէպայի հետ ձուլուեցաւ, և Պ· Ռիպօ անկէ ի վեր Տէպայի մէջ կը գրէ· Իբրեւ հրապարակագիր և ատենաբան, մեծ հեղինակութիւն կը վայելէ· Թէ՛ քաղաքականութեան և թէ տնտեսագիտութեան մէջ աշակերտն է այն մեծ վարպետին՝ Պ· Լէօն Սէյի· Պ· Ռիպօ, նոր մասնաւորութեան մէջ նախարարապետէն ետքը կարեւորագոյն պաշտօնն ստանձնած է,—արտաքին գործոց նախարարութիւնն, և այս առթիւ գոհացուցիչ է հաստատել թէ այս ծանր պաշտօնն ընդունելու համար պայման դրած է որ Թուրքօ-ֆրանսական պայմանագիրն անփոփոխ պահուի· Թէև Մերակոյտը մերժեց Պ· Թիռառի առաջարկութիւնը, բայց դարձեալ այս առաջարկութիւն, որ թէ՛ Ֆրանսայի և թէ Թուրքիոյ օգտակար է, Ֆրանսայի համար գործօղութեան կանոն պիտի լինի Թուրքիոյ հետ առևտրական յարաբերութեանց մասին, մինչեւ 1892· Ասկէ կ'երեւի որ թէեւ Պ· Թիռառի անկման անմիջական պատճառը Թուրքիոյ և Ֆրանսայի առևտրական դաշնագրի խնդիրն եղաւ, բայց իրեն դէմ տրուած վճիռն իւր պաշտօնին միայն դպած է և ո՛չ թէ դաշնագրոյն·

—Պ· Շալմէլ-Լաքուռ Մերակոյտի դեր-նախագահ ընտրեցաւ փոխանակ Պ· Իւնպէռի, որ վճռաբեկի ատենին նախագահ անուանեցաւ·

—Վիեննայէ մարտ 12 թուով կը հեռագրուի առ Թայմս·

Վաղը կ'աւարտի Ֆրանսայի և Թուրքիոյ առևտրական դաշնագրոյն պայմանաժամը, և ուրբաթ օրէն սկսեալ 8 առ 100 արժէքի վրայ տուրք պիտի առնուի ֆրանսական ներածեալ ապրանքէ· Առայժմ Ֆրանսա կրնայ պահանջել որ Թուրքիա իւր կողմէ մաքսային խնդրոց մէջ ամենէն աւելի նպաստաւորեալ ազգին տրուած արտօնութիւններն իրեն (Ֆրանսայի) ևս տայ, բայց ուրիշ մէ՛կ ազգ միայն կայ որ այս արտօնութիւնները կը վայելէ, այն է Աւստրիա-Հունգարիա, որուն Թուրքիոյ հետ առևտրական դաշնագիրը կ'աւարտի առաջիկայ յուլիս 6ին· Հետեւապէս, յուլիս 7 էն, եթէ Ֆրանսա նոր դաշնագիր չկնքէ մինչեւ այն ժամանակ, Բ· Դուռը կարող է ուզած քանակութեամբ մաքս դնել ֆրանսական ներածեալ ապրանաց վրայ· Մարսիլիայէ Կ· Պոլիս ղրկուած ապրանաց ստուար քանակութիւնն ի նկատ առնլով, խնդիրը մեծ կարեւորութիւն ունի ֆրանսական արհեստագործութեան ու վաճառականութեան համար·

—Հասարակորդի սակաւօրեայ խառնվայրոյ իշխանութեան պատճառած աւերմանց վերջինը,—Փարիզի Հաշուակալութեան Ատենին աւերակը—պիտի վերնայ, տեղի տալով նոր և փառաւոր շէնքի մը, գեղարուեստից մուզէնի մը, զոր ընկերութիւն մը պիտի կանգնէ, և տասն և հինգ տարի շահագործելէ յետոյ, Պետութեան պիտի յանձնէ իբրեւ հանրային ստացուածք·

—Օմալի դուքսն այս օրերս նոր տեսակցութիւն մ'ունեցաւ Օրլէանի դքսին հետ, որոյ մայրն ևս Ֆրանսա կը վերադառնայ իւր որդին տեսնելու· Յայտնի է թէ թեկնածուները ֆրանսական հողէն վտարող օրէնքն իգական սեռին չի դպչիր, ինչպէս չի դպչիր ժառանգութեան ուղղակի գծին վրայ չգտնուող կայսե- [illegible]

—Նոր լուր Տահոմէի դէպքերուն վրայ·

Սանէ և Քերկլէն անուն ֆրանսական մարտանաւք կը պաշտպանեն զԳօթօնու, որ լաւ ամրացեալ է, եւ Ֆրանսացիք չեն վախնար որ Տահոմէցիք կարենան յարձակմամբ առնուլ զԳօթօնու· Տահոմէի դրացի թշնամի ցեղեր կը պատրաստուին յարձակիլ Տահոմէցւոց վրայ· Ֆրանսացիք Սենեկալէն զօրք կը ղրկեն՝ անմիջապէս գրաւելու համար դաշնագրովք Ֆրանսայի թողեալ կէտերը Տահոմէի կողմերն· որովհետեւ կը կարծուի թէ Տահոմէցիք, օտարներէն դրդեալ, այն կէտերու վրայ պիտի յարձակին ընդ հուպ· Եւրոպացի գաղթականք կը պահանջեն արմատական լուծումն Տահոմէի խնդրոյն· որովհետեւ Տահոմէի գոյութիւնն իսկ մշտական վտանգ մ'է խաղաղական գործառնութեանց, և ահ ու սարսափ կ'ազդէ բնիկներուն, մարդազոհներուն պատճառաւ, որք Տահոմէցւոց վայրագ սովորութեանց կարգէն են· Փետր· 21ի ճակատամարտէն ի վեր Տահոմէցի զօրաց կորուստք 1,100 հոգի կը հաշուին· Եմուա ֆրանսական մարտանաւը ռմբակոծեց զՔօթօնու-Բալավի, կատարեալ յաջողութեամբ· Ռմբակոծումն ահաբեկեց բնիկները·

ՊԱԼՔԱՆԵԱՆ ԱՐԱՐՔ ԵՒ ԶՐՈՅՑՔ

Սերպիոյ գործոց վրայ, Թ-յմի թղթակիցը կը հեռագրէ մարտ 13 թուով· «Արմատականաց պետ և Սքուփչինայի նախագահ Պ· Փաշիչ, որ Փեթերսպուրկ գնաց, առաջիկայ շաբթուն Պելկրատ կը վերադառնայ· Կը յուսուի թէ մէկ ժամու խօսակցութիւն ունեցած է Զարին հետ, և նոյն ինքն Ն· Կ· Վեհափառութեան ձեռքէն ընդունած է Ս· Ստանիսլաւի պատուանշանը· Տեսակցած է նաեւ Զարուհւոյն և Զարեւիչին հետ, և երկիցս խօսակցած է Իկնաթիէֆ կոմսին հետ, որ հաստատեր է իրեն թէ Ռուսիա Սերպիացւոց նկատմամբ իւր բարեկամութիւնն ի մօտոյ «արդեամբք» ցոյց պիտի տայ· «Պաշտօնի վրայ գտնուող քաղաքագէտք ոմանք» ևս նմանօրինակ յայտարարութիւն մ'ըրեր են Պ· Փաշիչի· Զարին կողմէ առ Պ· Փաշիչ ցոյց տրուած շնորհներ շատ զօրացուցին Պ· Փաշիչի դիրքն և համեմատապէս նուազեցուցին խնամակալաց իշխանութիւնը· Պ· Փաշիչ՝ Պելկրատ վերադառնալուն՝ Նախարարութեան և Ազգ· Ժողովոյն տէրը պիտի լինի· Դիտելի է որ ռուս կառավարութիւնն այս մարդն ընդունելէն և անոր պատուանշան տալէն առաջ չէ պահանջած որ առ Աղեքսանդր թագաւորն հաւատարմութեան յայտարարութիւն մ'ընէ·»

—Տասն կամ տասն և հինգ պուլկար սպայք արտաքսեցան բանակէն՝ հրապարակային տեղեր Պ· Ստամպուլովի դէմ խօսելնուն համար·

—Պուլկար լրագրաց այս օրերս գործածած լեզուն Վիեննայի լրագրութեան մէջ շատ մեկնութիւն կը [illegible] կրկնեն իրենց խրատներն ու յորդորներն, որպէս զի իշխանապետութիւնն զգուշանայ ամեն կերպ յախուռն գործօղութենէ·

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ռուս լրագիրք կը գրեն Պերլինի Դեսպանախորհրդոյն վրայ, թէև գերման կառավարութիւնն հրաւէր չղրկեց Զարին կառավարութեան· Կ-ժ-ի-ն լրագիրն սոսր սա մեկնութիւնը կուտայ· Նախ և առաջ, կ'ըսէ, Ռուսիոյ մէջ գործաւորական խնդիր չկայ· (Կրնանք յարել թէ ասկէ չի հետեւիր որ Ռուսիոյ մէջ զանազան խնդիրներ գոյութիւն չունենան, միայն թէ հրապարակաւ չեն յայտնուիր, վարչային գրութեան բերմամբ· Թշուառութիւնը Ռուսիոյ մէջ ևս կայ, ինչպէս եւրոպական երկրաց մէջ· Այս երկրաց մէջ գործաւորական խնդրոյ հանգամանքը կ'առնու, Ռուսիոյ մէջ ալ՝ ուրիշ խնդրոյ·) Կ-ժ-ի-ն գերման կառավարութեան կողմէ հրաւէր չղրկուելուն երկրորդ պատճառ ցոյց կուտայ թէ գերման կառավարութիւնն համոզուած էր թէ Ռուսիա չպիտի ուզէր մասնակցիլ միջազգային խորհրդակցութեան մը որ Ընկերվարութեան պաշտօնական պաշտպանութիւնն է գրեթէ· Եւ երբ Ռուսիա հրապարակաւ մերժէր Գերմանիոյ մէկ պաշտօնական հրաւէրը, դիւանագիտօրէն կը հետեւի թէ Ֆրանսա ևս պիտի մերժէր· Եւ Ֆրանսա մերժելուն պէս Դեսպանախորհուրդը գոյութիւն չպիտի ունենար· Այս բանիւր խորհած է Պիսմարք իշխան, կամ իւր որդին, և հասկնալի է որ պէտք չէ տեսնուած զՌուսիա հրաւիրելու·

—Փեթերսպուրկէ ղրկուած հեռագրեր, ծանուցանելով թէ 40,000 Մահմէտականք Կովկասիայէն Թուրքիա կը գաղթեն, կը յարեն թէ ռուս կառավարութիւնը կը նպաստէ այս շարժման· որովհետեւ որոշած է այս գաղթականաց տեղ Ռուսիոյ հիւսիսային գաւառներէն գիւղացիներ խմբովին գաղթեցնել ի Կովկասիա·

—Պերլինէ կը հեռագրուի թէ Զօր· Վէրտէրի Փեթերսպուրկ ղրկուելուն շարժառիթն էր համոզել Զարն որ կոմս Փաւել Շուվալով պահուի Պերլինի դեսպանութեան պաշտօնին մէջ· Կը յիշուի թէ Զարը մտադիր էր Կովկասիոյ կուսակալ կարգել զկոմս Շուվալով, բայց Վիլհէլմ կայսեր խնդրանաց վրայ կոմսն իւր Պերլինի պաշտօնին մէջ պահուեցաւ, և այս օրերս հոն վերադարձաւ·

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պարսիկ կառավարութիւնն արտօնութիւն տուաւ անգլիական ընկերութեան մը Քարուն գետին վրայ Ահվազ քաղաքէն մինչեւ Շուշթէր և ուրիշ կեդրոններ լայն կառուղի մը շինելու համար·

—Պարսկաստանի առևտրական նա- [illegible] մէջ առաջին հեռաձայնն հաստատուի այս նախարարութեան ձեռամբ·

—Շահն ի մօտոյ Թեհրանէ պիտի մեկնի և երկու ամսոյ չափ ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ Կիլանի և Մազանտէրանի նահանգաց մէջ·

—Ինֆլուէնցան ծանր կոտորած պատճառեց Թեհրանի մէջ· Շահին գերդաստանէն ևս քանի մը անձինք բռնուեցան, և մէկ աւուր մէջ մինչև 70 անձինք մեռան մայրաքաղաքին մէջ·

—Հոլլանտայի կառավարութիւնը դեսպանական յարաբերութիւններ կը հաստատէ Պարսկաստանի հետ· Իւր դեսպան, Ռէյթ հանելով, մեծարանօք ընդունուեցաւ· Քանի որ Հոլլանտա արեւելեան ընդարձակ գաղթականութիւն մ'ունի, Պարսկաստանի վաճառականութեան մէջ շահ կը տեսնէ իւր ազգայնոց համար·

ՍՊԱՆԻԱ

Թէեւ Անգլիա Սպանիոյ կամ Փորթուկալի դէմ ո՛և է յարձակողական միջոց ի գործ չի դնէր, բայց Սպանիա հարկաւոր կը գտնէ Ճիպրալթարի, Քատիզի և Պալէարեան կղզեաց կողմէ ամբողջացնել ազգային պաշտպանու-

---

—» 99 —«

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՄԱՌԻ

ԿՈՐՈՒՍԵԱԼ ԴՐԱԽՏ

ՄԱՍՆ ՉՈՐՐՈՐԴ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆ

—Այս ամենն ալ գուցէ խորհուրդներ են, մնաց գեղջկուհին, որ միշտ և հակառակ ամենայնի՝ զգոյշ կը մնար·

—Եթէ կ'ուզէք, ըսաւ Միռ-ա-Մօռ այս գիշեր երթանք թակարդ մը լարենք· Շատոնց ի վեր այս հաճոյքը չենք ունեցած· Քիչ մը թմրութիւննիս կը փարատի·

Եւ արդարև, երեկոյին մեկնեցան·

Խաղաղիկ գիշեր մըն էր և լուսինը կը փայլէր անհամար աստղերու միջնեղ որք կը մթագնէին իր լուսոյն առջև·

Ծառաստաններուն մէջ մտան·

—Այնչափ դիւրին բան չէ, կը տեսնես Մարքսօ, ամառուան միջնեղը թակարդներ լարելը, կը մրմնջէր Ջաղացպանը·

—Այո՛, գիտեմ որ այնպէս է, խոտերը շատ բարձր ըլլալուն պատճառաւ որք կը ծածկեն երէներուն հետքերը·

—Սակայն դժուարութիւն պիտի քաշենք·

—Փորձենք·

Գէշ աղէկ յաջողեցան·

Միռ-ա-Մօռ դժգոհ չէր·

—Ձախորդ գործ մը տեսանք, Մարքսօ· Պիտի տեսնես որ վաղը տասը ճագար բռնուած չպիտի ըլլան· Այսքան փոքր բանի մը համար վեց ամսուան բանտարկութեան և տուգանաց վտանգի կը մատնեմ ինքզինքս·

—Հոգ մի՛ ըներ, անտառապահ ժան-ժանը կը քնանայ·

Այդ գիշերը, զիրենք խանգարող չեղաւ·

Յաջորդ օրը, միևնոյն ժամուն, անտառ դարձան· Այս անգամ, ապահովութեան համար, Մարքսօ խարտեաշ կեղծ մօրուք մը դրած էր·

—Ի՞նչ է ան, ըսաւ յանկարծ՝ ծառաստանին մէջ մտնելով, խորտակուած ճիւղ մը կայ սա մացառին մէջ· Դո՞ւն ըրիր, Մարքսօ·

—Ո՛չ·

—Ուրեմն ժան-ժանը անցած ըլլալու է ասկից·

—Եւ կամ արհեստակից մը·

—Ո՛չ, ապահովապէս ժան-ժանն է·

—Եթէ ցորեկ ըլլար, հետքը կը գտնէի·

Եւ մտմտալով ստոյգութեան լրտեսին որ կը յառաջանար·

—Խորհուրդ մը տա՞մ քեզ·

—Ի՞նչ·

—Աւելի հեռուն չ'երթանք·

—Կ'ըսեմ քեզ թէ վտանգ չկայ· եթէ կը վախնաս, պաշտուր՝, ես չեմ ընկրկիր· կեղծ մօրուք դրած եմ·

—Ինչպէս որ կ'ուզես· ազատ ես երթալու· Սա թաւուտներուն մէջ կ'սպասեմ քեզ·

Այս խօսակցութիւն արագ և ցած ձայնով տեղի կ'ունենար·

Մարքսօ իր ճանբան կը շարունակէր·

Հազիւ տասը վայրկեան կար որ անտառին ներսերը մտած էր, երբ ժան-ժան երկվայրկեան մը երեւցաւ անտառին եզրըն, և անհետ եղաւ Մարքսօյի բռնած ճանբուն ուղղութեամբ·

—Կը կասկածէի որ այսպէս պիտի ըլլար, մրմնջեց Ջաղացպանը· Օձիքը ձեռք պիտի տայ· Եւ հնարը չկայ իրեն իմաց տալու· Ինք ձեռքովը ըրաւ·

Իսկոյն հեռանալու փափաքն եկաւ· Բայց վերջապէս իր ձեռքը ո՛չ չուան կար, ո՛չ ճագար, այնպէս որ ինքզինքը մեծ վտանգի մը չէր մատներ մացառին մէջ մնալով որ աքանջկալապէս կը ծածկէր զինքը·

Միւս կողմէ, հետաքրքիր էր տեսնելու թէ Մարքսօ ինչպէ՛ս պիտի ազատէր ինքզինքն այս ձախորդ կացութենէն·

Լա Հէյնի կասկածները մերթ ընդ մերթ իր մտքին մէջ կ'արթննային տակաւին·

—Եթէ բռնուի, մտածեց, կեղծ բարեկամ մը չէ և կինս կրնայ նորէն վստահութիւն ունենալ անոր վրայ·

Իր մտածումներն ընդհատուեցան աղաղակներով ու վազվզելու ոտնաձայներով որք ծառերուն մէջէն կը հասնէին·

—Ա՛հ, ա՛հ, ըսաւ Միռ-ա-Մօռ ծիծաղելով, բռնուեցա՛ւ·

Եւ յիրաւի, ժան-ժան Մարքսօյի վրայ ինկած էր այն վայրկենին երբ սա բռնուած նապաստակ մը վեր կ'առնուր·

Մարքսօ անտառապահին ձեռքէն ազատելով, խոյս տուած էր·

Այս փախուստ երկար չէր տեւած· ժան-ժան լաւ սրունքներ ունէր և անտառներուն վարժ ըլլալով, գերազանցութիւն մը կ'ստանար ոստիկանին վրայ·

Այն վայրկենին երբ Մարքսօ ոտք կը կոխէր անտառին եզրը, անտառապահն անոր թիկնէն բռնեց իր զօրաւոր ձեռքով·

—Բռնեցի, անպիտա՛ն·

—Է՛, աղէկ, բռնեցիր, մրմնաց Մարքսօ· Ի՞նչ պէտք կայ ձեռքս այդքան ուժով սեղմելու·

Քանի մը քայլ հեռու էին այն մացառներէն որոց մէջ Մարքսօ գիտէր թէ պահուըտած էր Միռ-ա-Մօռ·

—Արդեօք դեռ հո՞ն է, մտածեց ոստիկանը· Այս կերպով իր և կնոջը կասկածները պիտի փարատին·

Եւ չկրցաւ չարամիտ ժպիտ մը զսպել դիտելով ժան-ժանի պարկեշտ դէմքը որ բարկութենէն կարմրած էր·

—Ա՛հ, Թշուառական, քանի՛ անգամ ետեւէդ ինկած եմ, եղանակին վերջերը, առանց յաջողելու·

Մարքսօ իր կեղծ մօրուքը կը քաշքշէր զայրացած մարդու մը ձեւով·

—Իրաւ է, ըսելիք չկայ, բռնուած եմ· բայց կը սխալիք, երբ կ'ըսէք թէ եղանակին վերջն ետեւէս ինկած էք· ես ութ օրէ ի վեր միայն այս կողմերը եկած եմ·

—Լա՛ւ, լա՛ւ, թո՛ղ այնպէս ըլլայ· Հիմակ ո՞վ ըլլալդ պիտի յայտնես ինծի·

—Չեմ մերժեր· Բռնուեցայ, կորուսի, կը վճարեմ·

—Անունդ ի՞նչ է·

—Լօռա, Լամօթ-Պէօվրօնէն·

—Լօռա՞, ըսաւ անտառապահը կարեւորութիւն տալու ձեւով մը· Այդ անունը ծանօթ է ինծ, Դուն երեք անգամ դատապարտուած ես գաղտորսութեան յանցանօք·

—Ո՛չ, պարոն, երկու անգամ միայն, պատասխանեց Մարքսօ համեստութեամբ·

Եւ միշտ դէպ ի վար կը նայէր, մացառներուն կողմը·

Իրեն այնպէս երեւցած էր թէ մացառները կը շարժէին· Ու ճիւղերուն միջնեղէն կը նշմարէր Ջաղացպանին կապոյտ բաճկոնակը·

—Եթէ բանտերս լեցէ, մտածեց ոստիկանը, վիզս պիտի պլլուի, երբ տեսնէ զիս·

Անտառապահն աչօք զինքը կը զննէր միշտ·

—Ես արդէն քեզի հանդիպած եմ ի Սերտոն·

—Տարի մը առաջ·

—Կը տեսնե՛ս, պահ մը առաջ կը ստէիր·

—Այս կողմերէն անցած եմ միայն, կ'երդնում ձեզ, պարոն անտառապահ·

—Ի՞նչ ընելու եկած էիր·

—Գործ փնտռելու·

—Ուրեմն գտա՞ն կ'աշխատի՞ս·

—Կարելի եղածին չափ քիչ, պատասխանեց Մարքսօ յստակ· Աշխատութիւնը չեմ սիրեր·

—Ըսել է գաղտորսութեամբ կ'ապրիս·

—Այո՛, պարոն անտառապահ·

—Բնակարան չունի՞ս·

—Ինչպէ՞ս չէ·

—Ո՞ւր կը բնակիս·

—Բաց երկնից տակ·

—Անպիտա՛ն· Ինծի այնպէս կուգայ թէ կը խնդաս վրաս, ըսաւ ժան-ժան բարկութենէն կրակ կտրած· Բայց ես փոխանակ օձիքդ ձեռքէ ձգելու, Սիւլլիի ոստիկանատունը պիտի տանիմ զքեզ· Այն ատեն, վա՛յ քեզի եթէ սուտ անուն մը տուիր·

—Լօռա, պարոն անտառապահ, Լօռա ըսի, Լամօթ-Պէօվրընէն·

—Ես ապահով եմ որ Սիւլլիի ոստիկան-զինուորները պիտի ճանչնան զքեզ·

—Ինծի ալ այնպէս կուգայ թէ պիտի ճանչնան զիս, ըսաւ ինքնին ծաղրել ոստիկանը որ դժուարաւ կրնար իր խնդուքը բռնել·

—Հեռու եկո՛ւր·

—Ո՞ւր·

—Սիւլլի· Իրողութիւնը պիտի տեղեկագրեմ·

—Սիւլլին հեռո՞ւ է·

—Դուն լաւ սրունքներ ունիս·

—Շատ լաւ, քանի որ այնպէս կը կամիք, պարոն անտառապահ·

—Եւ եթէ փորձես ձեռքէս փախչիլ, հրացանի հարուած մը կը պարպեմ վրադ·

—Մի՛ վախնար, պարոն անտառապահ, մի՛ վախնար, ըսաւ Մարքսօ որ երկչոտ ձեւ մը կեցեր, հրացանը դիտելով·

(Շարունակելի)

թեան միջոցները, նոր ամուլթիւններ կառուցանելով։

—Սպանիա գործաւորական Դեսպանախորհրդոյն կը մասնակցի միայն ի սէր Վիլհէլմ կայսեր, առանց բնաւ հաւատ ունենալու այս միջազգային խորհրդակցութեան վրայ։ Սպանիա եւս Ֆրանսայի և Անգլիոյ պէս վերապահութիւններ ըրած է Դեսպանախորհրդոյ որոշմանց պարտաւորիչ գործադրման վրայ, և ուրիշ մի քանի ծանօթ կէտերու վրայ։

ՓԱՆԻՑԱՅԻ ԴԱՏԸ

Սոֆիայէ մարտ 17 թուով կը ծանուցուի թէ Փանիցայի մեղսապարտ ձեռնարկութեան վերաբերեալ ծածկագիր չորս նամակներ երեւան ելած լինելով, յանձնուած են քննիչ յանձնաժողովին, և հետեւաբար դատն յետաձգուած է մինչեւ մարտ ամսոյ վերջը։

ԹՈՒՐՔԻԱ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱ

Փարիզի հռչակաւոր «Ֆրանսական Թատրոնն» ընդունած էր Պ. տը Պորնիէի յօրինած մէկ նոր թատերգութիւնն, որոյ նիւթն էին արաբական ինչ ինչ դէպքեր։ Կայս. կառավարութեան կողմէ դիտողութիւն եղած լինելով, ֆրանսական գրաքննութիւնը մերժեց այս թատերախաղը, բայց միանգամայն հաւատաց Օսմ. կառավարութեան թէ կրօնի դպչող բան չկար մէջը։

ԲՈՒԼԿԱՐ ԲԱՐԵՐԱՐ ՄԸ

Պ. Սարիօղլու, հելլենահպատակ Բուլկարն, որ այս օրերս յԱթէնս մեռաւ, չորս միլիոն Փր. ի հարստութեան տէր էր, որոյ կէսը թողեր է պուլկարական բարեգործական և կրթական հաստատութեանց ոմանց, և միւս կէսն իր որդւոց։

Զաւակները մերժեցին այս կտակ՝ ուրիշ կտակ մը ցոյց տալով։ Բուլկար կառավարութիւնը դատ բացաւ։ Նախնական և վերաքննիչ դատարանք ի նպաստ որդւոց վճռեցին, բայց վճռաբեկ ատեանը ջնջեց այս վճիռներ, և դատը վերսկսաւ այս օրերս։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրը շրջաբերական մը ուղղելով մայրաքաղաքիս Թաղական խորհրդոց՝ յանձնարարած է որ ի նպաստ Ս. Էջմիածնի եկեղեցեաց մէջ պնակներ շրջագայել տալու տեղ գանձանակներ հաստատուին և հասոյթն ամեն ամիս ղրկուի ընդհանուր Գանձապետին։ Այդ շրջաբերականաւ կրկին անգամ յանձնարարուած է նաեւ որ Զատկի առթիւ ի նպաստ կեդրոնական բանտի մէջ գտնուող անօթ անձանց պնակներ շրջագայութին կիրակի և տօն օրերը։

Մայրաքաղաքս հասած հեռագրէ մը կ'իմանանք թէ Կարնոյ առաջնորդ Գեր. Տ. Գէորգ Ծ. Վ. Խլթիճեան Տրապիզոն հասեր է ֆրանսական Էգոշըննաւով, որ կիրակի առաւօտ մեկնած էր Պոլսէն։

. .

Մայրաքաղաքս գտնուող Կարնեցի ազգայինք երկուշաբթի օրը հեռագրաւ ծանուցած են թէ՛ ի Կարին և թէ՛ ի Տրապիզոն՝ Կարնոյ Գեր. առաջնորդին մեկնումն, և միանգամայն Տրապիզոն գտնուող Կարնեցւոց հրահանգ տուած են որ չոգենաւ երթալով հանդիսաւոր կերպիւ դիմաւորեն զՏ. Գէորգ Վարդապետ։

Մասեաց Աղաւնի պատկերազարդ հանդէսի մարտ 1ի թիւը կը բովանդակէ.

Առ ծաղիկ (Մ...)—Արաքսի (Մ. Գ.)—Ձօն մը ի Նիագարա (Թ...)—Էսիրթն (Մ. Գ. Մ.)—Եղերերգ—Դիտական զբօսանք—Երկու Որբերը—Ճանապարհորդութիւն ի Հիւսիսային Բեւեռ։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԲԱՇԽՈՒԹԻՒՆՔ ԵՒ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Էվգաֆի նախարարութեան Միւֆէթթիշ անուանեցաւ Պոլսոյ Դատաւորին օգնական Մուսթաֆա Բեհչէթ էֆէնտի, որուն պաշտօնը կ'սկսի յառաջիկայ տարւոյ Մուհարրէմ ամսոյ սկիզբէն։

Պոլսոյ Դատաւորին օգնական անուանեցաւ Աֆրիկեան Տրիպոլսոյ նախորդ Նաիպ Մուսթաֆա Մինիպ էֆէնտի։

Քաղաքապետութեան առաջին Միւֆէթթիշ անուանեցաւ նոյն պաշտօնատան շրջուն Միւֆէթթիշ Միւմթազ պէյ։

Ռուսիոյ Կերչ քաղաքին օսմանեան պատուակալ հիւպատոսի փոխանորդ անուանեցաւ Բէլթրոպուլօ էֆէնտի, որ երբեմն վարած է նոյն հիւպատոսարանի քարտուղարութեան պաշտօնը։

——

Ականակուռ Օսմանիյէ պատուանշան տրուեցաւ մայրաքաղաքիս աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէի։

Երկրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան խորհրդական Ֆրանսուա տը Շիէօրլ Բէրխթօլտ ասպետին։

Երրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ նոյն դեսպանատան առաջին քարտուղար Սէչէնի կոմսին։

Երրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ նոյն դեսպանատան պաշտակ չոգենաւին հրամանատար Պ. Պօլթէի։

Երկրորդ կարգի Շէֆաղաթ՝ նոյն դեսպանատան զինուորական կցորդ Պ. Մանէկաի կնոջ։

Չորրորդ կարգի Օսմանիյէ՝ Օրթագիւղի զինուորական փուռին պաշտօնեայ հազարապետ Հիւսէյին Հիւսնի էֆէնտիի։

Չորրորդ կարգի Մէճիտիյէ՝ Վեհ. Սուլթանի հրացանակիրներէն Ահմէտ ազայի։

——

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ

Ելմտացոյցի յանձնաժողովը երէկ ի նիստ գումարեցաւ ընդ. նախագահութեամբ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին։ Ներկայ էին Ներքին գործոց նախարար Վսեմ. Միւնիր փաշա, Ելմտական նախարար Վսեմ. Ցակոբ փաշա և այլք։

Յանձնաժողովս երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց և ի միջի այլոց քննեց Մալիյէի հասութից ու ծախուց տումարներն և ասոնց վերաբերեալ այլ և այլ գրութիւններ։

—Արտաքին գործոց նախարար Վսեմ. Սայիտ փաշա և խորհրդական Վսեմ. Ցարութիւն փաշա երէկ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեցին ինչ ինչ խնդրոց վրայ։

—Աւստրիական դեսպան Պառոն տը Քալիչէ երէկ Բ. Դուռն երթալով տեսակցեցաւ Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին և Արտաքին գործոց Վսեմ. նախարարին հետ։

——

ՄԻՐԱՃ ԿԻՃԷՍԻ

Երէկ գիշեր, Միրաճ կիճէսիի տօնին առթիւ, մզկիթներու մինարէները կանթեղներով զարդարուեցան և մզկիթներու մէջ հանդիսաւոր բարեմաղթութիւնք եղան վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանին։

Այսօր, պաշտօնի վրայ գտնուող և անպաշտօն բոլոր նախարարք և բարձրաստիճան պաշտօնատարք կայս. պալատ կ'երթան իրենց շնորհաւորութիւնները մատուցանելու։

——

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԻՑ ՄԻԱՑՈՒՄԸ

Նախարարաց խորհրդոյ կիրակի [illegible] քննութեան՝ վերջնապէս հաստատեցին Ելմտական նախարարի ծրագիրն ի մասին ներքին պարտուց (Տախվիլէ եւ Սէհիմ) միացման և անոր վերաբերեալ տեղեկագիրը կայս. դիւանատունը ղրկեցին Վեհ. Սուլթանի վաւերացման մատուցանելու համար։ Ըստ տեղեկութեանց Լ. Հէւէտի, յիշեալ ծրագիրը կ'առաջարկէ նոր պարտատոմսներ հանել, հինգ միլիոն օսմ. ոսկւոյ արժողութեամբ, 4 առ 100 տոկոսով և 1 առ 100 գլխավճարով, որ 250,000 ոսկւոյ տարեվճար մը կընէ։ Մալիյէն կ'առաջարկէ այս տարեվճարն երաշխաւորել երեք տեսակ եկամուտներով զորս ցոյց կու տայ Հանրային Պարտուց Վարչութեան. Ա. 120,000 ոսկի մաքսատան հասոյթներէն, Բ. 75,000 ոսկի թաղապետական զանազան հասոյթներէ, Գ. 75,000 ոսկի միւլթէզիմներէ կամ տասանորդի տուրք վարձակալներէ, որով տարեվճարի գումարը կը հասնի 270,000 ոսկւոյ։ Ցաւելեալ մասը, 20,000 ոսկի, յատկացուած է թաղապետական հասութից բացը գոցելու, եթէ պատահի որ նշանակեալ գումարէն պակաս ըլլան անոնք։ Այժմ պարտատիրաց ձեռքը գտնուող Տախվիլէ փոխառութեան պարտատոմսից գումարը կը հասնի 480,000 ոսկւոյ, և շրջաբերութեան մէջ եղող Սէհիմներու գումարն՝ երկու միլիոն ոսկւոյ։ Տակաւին ճըշդիւ յայտնի չէ թէ ինչ պայմաններով նոր պարտատոմսք պիտի փոխանակուին հիններուն հետ։ Հաւանաբար այս գործողութիւն պիտի կատարուի երկուքը մէկի հաշուով եւ այդ պարագային մէջ հինգ միլիոն ոսկւոյն 2,500,000 ոսկին միացման (քօնվէրսիօն) պիտի յատկացուի։ Նոր պարտատոմսից մնացեալ գումարը Ելմտական Գանձուն տրամադրութեան ներքեւ պիտի դրուի, իր պէտքերուն համար։ Այս պարտատոմսք գրեթէ 100էն 75 պիտի արժեն և այս կերպով, ի բաց առեալ յանձնարարդրէքը, մէկ միլիոն 800,000 ոսկւոյ հասոյթ մը պիտի գոյացնեն։

——

ՍԿԻՒՏԱՐԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ

Կը լսուի թէ Սկիւտարի կառավարիչ Պահրի փաշա մենաշնորհ խնդրած էր Սկիւտարէն մինչեւ Չամլըճա երկաթուղի մը շինելու համար։

Արդ, Բ. Դուռն և Պետական Խորհուրդը կը քննեն այն պայմաններն որք կը վերաբերին այդ մենաշնորհի։

——

ԲԱԹՈՒՄԻ ՏՈՒՐՔԸ

Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան վերադարձուցած էր Բաթումի տրոց գործադրութեան կանոնագրին համար պատրաստուած տեղեկագիրը, անոր ինչ ինչ պակասները լրացնելու համար։

Արդ, Արտաքին գործոց նախարարութիւնն սկսած է կատարել հարկ եղած բանակցութիւնները։

——

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆՔ

Աւասիկ ընդհանուր ցուցակն այն պատուանշանաց զորս Ռումանիոյ Կարոլ թագաւորը նուիրած է.

Ռումանական Աստղ պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ Դատական նախարար Ճէվտէթ փաշայի և կայս. աւագ թիկնապահ Տէրվիշ փաշայի։

Ռումանական Թագ պատուանշանի առաջին աստիճանը՝ Ոստիկանութեան նախարար Բեհմիլ պէյի, Վեհ. Սուլթանի սենեկապետներէն Արիֆ պէյի, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին մեքթուպճի Մէհմէտ Ալի պէյի, Վճռաբեկ ատեանի անդամներէն Ալի Շահպազ էֆէնտիի, կրօնական գործոց տեսուչ Ջիվէր պէյի և կայս. պալատան պաշտօնեաներէն Գատրի պէյի։

Նոյն պատուանշանի երկրորդ աստիճանը՝ Արտաքին գործոց նախարարութեան հպատակութեանց դիւանին տնօրէն Պաղտատլեան Օհան էֆէնտիի և Բերայի ոստիկանութեան օգնական Պօղէն էֆէնտիի։

——

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱՆ

Ղալաթիոյ Պորսայի ժողովոյ անդամք, ըստ տրամադրութեան մասնաւոր օրինաց, ամեն տարի մարտի սկիզբը կը փոխուին և նոցա յաջորդք կ'ընտրուին գաղտնի քուէարկութեամբ։

Անցեալ շաբաթ օր այս ընտրութիւն տեղի ունեցաւ ներկայութեան Պորսայի գոմիսէր Իսմայիլ պէյի և Պորսայի ժողովոյ անդամ ընտրուեցան Ֆարա էֆէնտի, Թիլինօ էֆէնտի, Ֆոթիատի էֆէնտի, Զիւի էֆէնտի, Ցակոբիկ էֆէնտի, Միրասեան էֆէնտի և Տէրունեան էֆէնտի։ Ասոնցմէ Ցակոբիկ էֆէնտի անձնական տկարութեան պատճառաւ հրաժարած ըլլալով, նորա տեղ անդամ ընտրուեցաւ Մարինօ էֆէնտի, որ առաւելագոյն քուէ ստացած էր։

Ընտրութիւնք կատարուելէ յետոյ նորընտիր անդամք ի նիստ գումարեցան ընդ. նախագահութեամբ Իսմայիլ պէյի, որ նախ և առաջ բարեմաղթութիւններ ըրաւ վասն կենաց և բարօրութեան Վեհ. Սուլթանի և շնորհակալութիւն յայտնեց ժողովոյ այն կա- [illegible] տարուած էին Պորսայի անցեալ տարուան գործողութիւնները։ Իսմայիլ պէյ յետոյ առաջարկեց կատարել նախագահի ընտրութիւնն և յետ քուէարկութեան նախագահ ընտրուեցաւ Նախորդ նախագահ Ֆոթիատի էֆէնտի։ Իսմայիլ պէյ ծանոյց թէ ի մօտոյ առեւտրական Պորսա մը եւս պիտի հաստատուի, որուն ներքին կանոնագիրը պատրաստուելով պիտի մատուցուի։ Գոմիսէրը նոյնպէս ծանոյց թէ արժէթղթոց Պորսայի ներքին գործառնութեանց համար օրինաց ծրագիր մը պատրաստուած է, որ Առեւտրական նախարարութեան մատուցուելէ առաջ, ժողովոյ քննութեան պիտի ենթարկուի։ Պորսայի ժողովն իր յառաջիկայ նիստին մէջ նկատողութեան պիտի առնու այդ ծրագիրն և ադկից զատ Պորսայի գործառնութիւններն աւելի բարեկարգելու համար խորհրդակցութիւններ պիտի կատարէ։

——

ԿՈՎԿԱՍՑԻ ԻՍԼԱՄ ԳԱՂԹԱԿԱՆՔ

Վեհ. Սուլթանն հաճած է հաւանիլ որ Թուրքիոյ մէջ հաստատուին այն բազմաթիւ իսլամ բնակիչներն որք Կովկասէն գաղթելու փափագ յայտնած էին։ Ռուս զօրավար Մալամա որ Կ. Պոլիս եկած էր Բ. Դրան հետ բանակցելու համար, մեկնեցաւ ի Կովկաս, Օսմ. կառավարութեան նպաստաւոր պատասխանը տանելով։ Կը մնայ այժմ այս գաղթականաց զետեղման համար պէտք եղած տնօրէնութիւններ ընել եւ պատուիրակներ ընտրել որք պիտի երթան աչքէ անցունեն և որոշեն այն տեղերն ուր պիտի հաստատուին նոր գաղթականք։

——

ԻԶՄԻՐԻ ՔԱՐԱՓՈՒՆՔ

Ընկերութիւն մը, որուն կըսուի թէ մասնակից է նաեւ Օսմ. կայս. Պանքան, Իզմիրի քարափանց շահագործման մենաշնորհը խնդրեր է կայս. անձնական Գանձուն նախարարութենէն։

——

ՍՊԱՌԱՊԵՏԻ ԴՐԱՆ ՊԻՏՈՅՔ

Կ. Պոլսոյ և Լոնտոնի վաճառականք մրցման մէջ էին օսմ. կայս. բանակին պիտոյից յատկանալի չուխային հայթայթման համար։ Այս նուազուրդ վերջացած ըլլալով, տէրութեան գանձուն համար նպաստաւոր պայմանագիր մը կնքուեր է։ Չուխային հայթայթումն ստանձնած է Արոլեան անուն հրեայ վաճառականը, և կըսուի թէ որոշեալ գինն է 14 ղրուշ միեւնոյն չուխային համար որ երկու ամիս առաջ 17½ ղրուշի կը հայթայթուէր։

——

(Մասիս)

ԱՏԱ-ԲԱԶԱՐԻ ՈՃԻՐԸ

Ատա-Բազարի մօտ, երկաթուղւոյ գծին շինութեան հսկող պաշտօնեաներէն մին, որ ծանուցեալ ոճրագործութեան զոհ գացած էր, աւստրիական հպատակ ըլլալով, մայրաքաղաքիս աւստրիական հիւպատոսարանը քննիչ յանձնախումբ մը ղրկած է սպանութեան վայրը. այդ յանձնախումբը կը կազմեն՝ փոխ-հիւպատոս Սդոֆէլլա, Պ. Պ. Քանթօպուլօ և Բէքըզա, ինչպէս նաեւ Նիկոմիդիոյ հիւպատոսական գործակալը։ Քանի մը գաւազներ կ'ուղեկցին այս պարոններուն։

Մասիս կ'իմանայ նաեւ թէ իտալական դեսպանատան ձեռնարկներուն վրայ՝ մայրաքաղաքիս ձեռնհաս իշխանութիւնք հրաման տուած են ոճրի վայրն յանձնախումբ մը ղրկել, իր կողմէ քննութիւն մը բանալու համար։

Աւասիկ այն ոճրագործութեան մանրամասնութիւններն որք Նիկոմիդիայէն հաղորդուած են առ Նէօլօկոս։

Նիկոմիդիայէն 40 քիլոմետր հեռաւորութեամբ՝ Ատաբազարի մօտ, քանի մը տաղաւարներ կան որք երկաթուղւոյ գծին շինութեան հսկող պաշտօնէից և գործաւորաց բնակութեան յատկացեալ են։ Չորեքշաբթին հինգշաբթի լուսնալու գիշերը, չորս աւազակներ այդ տաղաւարներէ միոյն դուռը խորտակելով, ներս կը մտնեն. տաղաւարը երկու մասի բաժնըւած էր, որոց միոյն մէջ կը բնակէր Օրէլլի անուն իտալացի որմնադիր մը և միւսին մէջ Բօսիչ անուն աւստրիական հպատակ մը, որ շինութեանց հսկողի պաշտօն ունէր, իր կնոջ հետ։

Աւազակները նախ առաջ Օրէլլիի վրայ յարձակելով, սկսան չարչարել զայն ու դրամ պահանջել։ Եւ որովհետեւ Օրէլլի դրամ չունէր որ տար, քանի մը տեղէ վիրաւորելով զնա, անկենդան թողուցին այնտեղ։ Չարագործք, յետոյ Բօսիչի խուցը մտան և տեսնելով որ այր ու կին կը քնանան, անոնց կոկորդէն սեղմելով դրամ պահանջեցին։ Սոսկալի մարտ մը տեղի ունեցաւ յայնժամ աւազակաց եւ իրենց անզէն զոհերուն միջեւ. չարագործք կատաղաբար Բօսիչի վրայ խոյանալով, խողխողեցին զնա, մինչ կինը կը յաջողէր փախչիլ, պատուհանէն վար ցատկելով։ Կռուոյ պահուն, կրցած էր աւազակաց միոյն երեսը ճանկռտել ու այդ մարդուն դէմքը յիշողութեանը մէջ պահել։ Սակայն խեղճ կինը դրացի գործաւորաց իմաց տալու համար պատուհանէն ցատկած պահուն, մթութեան պատճառաւ փոսի մը մէջ ինկաւ ու այնտեղ մնաց կէս ժամու չափ, որոյ միջոցին մարդասպանք խոյս տուին։

Այս ոճրագործութեան հեղինակներն հետեւեալ չէրքէզներ են. 56 ոսկի կողոպ- [illegible] ացւոյն դէմքը ճեղքուածքներով ծածկուած էր ու գլուխը միզէն բաժնուած. երկայրի դաշոյնի վեց հարուածներ կը կրէր մարմնոյն վրայ և նոյնքան վէրքեր ալ հրացանով առաջ եկած։ Տիկին Բօսիչ դաշոյնի հարուած մը առած է ձեռքէն և հարուած մըն ալ ուսոսկրէն։ Իտալացի Օրէլլին ծանրապէս վիրաւորուած է և անյոյս վիճակի մէջ։

Տեղական իշխանութիւնք ազդու միջոցներ ձեռք առին և ոստիկան զինուորներ ճամբոյ հանեցին Նիկոմիդիայէն, Ատա Բազարէն ու շրջակայներէն, չարագործաց ձերբակալման համար։ Ոճրագործութեան յաջորդ օրը, եօթ անասունէ աւելի չէրքէզներ ձերբակալուելով, մի առ մի տիկին Բօսիչի ցոյց տրուեցան որ անոնց մէջէն ճանչցաւ այն աւազակն որուն երեսը ճանկռտած էր։ Այս աւազակ հարցաքննիչ դատաւորին առջեւ հանուեցաւ, և յաջորդ օրն եւս անոր մեղսակցաց մին ձերբակալուեցաւ։ Ուրիշ տասներկու չէրքէզներ որոց վրայ կասկածներ կան, բանտարկուած են։ Կը կարծուի թէ այս ահռելի ոճրագործութեան բոլոր հեղինակներն արդարութեան ձեռքը պիտի իյնան։

——

«ԷՐԹՈՂՐՈՒԼ» ՄԱՐՏԱՆԱՒԸ

Մասիս կ'իմանայ թէ ծովային նախարարութիւնն հրամայած է Էրթօղրուլ մարտանաւի հրամանատար Օսման փաշայի, որ մարտանաւը մարտ 10ի շաբաթ օրը ճամբայ ելնէ Ճաբոն ուղեւորելու համար։ Մարտանաւն այժմ ի Սինկափուռ կը գտնուի։

. . .

[illegible] մէջ եւս հետեւեալ տեղեկութիւնները կը կարդանք այդ մարտանաւուն նկատմամբ։

Էրթօղրուլ մարտանաւու հրամանատարին կողմէ առ Ծովային Նախարարութիւնն ուղղեալ գրութիւնք կը յայտնեն թէ երեք ամիսէ ի վեր Սինկափուռ կը գտնուին, ուրկից մեկնելու համար հրամանի կ'սպասեն և թէ այդ երեք ամսուան միջոցի մէջ ամեն ջանք եղած են օսմանեան կառավարութեան փառքը բարձրացնելու համար։ Զինուորք կրթութիւններ կատարած են եւ տեղւոյն իսլամք ամեն առթիւ իրենց համակրութիւնը յայտնած են, որ օր օրի աւելցած է։

Սինկափուռի Ֆրի Բրէս լրագիրը թէեւ Կ. Պոլսէն Անգլիա ուղղեալ հեռագիր մը հրատարակած էր թէ Էրթօղրուլ մարտանաւը փճացած ըլլալով, Սինկափուռէն անդին չպիտի կըրնայ երթալ և թէ պատուանշանները թղթատար չոգենաւով ղրկուած է. սակայն այդ լրագրոյ միւս օրուան թերթին մէջ հերքում մը տրուած է թէ այդ լուր բոլորովին անհիմն է, թէ մարտանաւը առողջարան մը ըլլալով, զինուորք և աշակերտք կը գտնուին, թէ իւր ուղեւորութեան ժամանակամիջոցը սահմանափակ չէ և թէ իւր Սինկափուռ մնալը փտտելէ և կամ ու և է արգելիչ պատճառէ առաջ եկած չէ. այլ իւր ամեն հանդիպած տեղերուն մէջ հրամանի կ'սպասէ ճամբայ ելնելու համար։

Վերջին անգամ եւս Քօլոմպոյի Սէյլօն Օպզէրվըր լրագիրն՝ Էրթօղրուլի Սինկափուռ մնալուն առթիւ սուտ տեղեկութիւններ հրատարակած էր, զորս իբրեւ թէ քաղած է Սինկափուռէն եկող անգլիական երկու մարտանաւերէ։ Սէյլօն Օպզէրվըր ըսած էր թէ Էրթօղրուլ մարտանաւը ճամբան մեկնելու համար ածուխ սուտակ չունի, նոյնպէս դրամ ալ չունի, յարգելու համար այն արարողութիւններն զորս կը տրամադրեն տէրութեանց օրէնքները, թէ Սինկափուռ ժամանած օրէն ի վեր չէ վճարած նաւահանգստի տուրքը, թէ Պոլսէն գալիք դրամի սպասելով, Սինկափուռ մնացած է եւ թէ տեղւոյն կուսակալը պաշտօնապէս հրամայած է որ Էրթօղրուլ իբրեւ մարտանաւ չ'ճանչցուի։ Այդ կարգի ստայօդ տեղեկութիւն մ'ալ Ֆրի Բրէս լրագիրն հրատարակած էր։ Այդ առթիւ անկարելի ըլլալով լռել, այդ խնդրոյ վրայ, ամենայն քաղաքավարութեամբ, պաշտօնապէս բացատրութիւն խընդրուած է Սինկափուռի կուսակալէն, որ ի պատասխանի թիկնապահի մը միջոցաւ նամակ մը ղրկելով, ցաւ յայտնած էր լրագրական ստայօդ հրատարակութեանց համար և խոստացած էր հերքել տալ զայնս։

Հետեւեալ օրն եւս կուսակալին կողմէ հերքումն հրատարակուելով, յայտարարուած է թէ այդ լուրեր բոլորովին անհիմն են։ Նոյնպէս բառ առ բառ հերքուած են Քօլոմպոյի լրագրոյն տեղեկութիւններն, յաւելով որ անպատեհ է այդ տեսակ լուր մը գործածել բարեկամ տէրութեան մը նկատմամբ։

——

ԹԱՂՄԱՆ ԱՐՏՕՆԱԳԻՐՔ

Մայրաքաղաքիս մէջ պատահած մահերու համար ցարդ թաղերու իմամք ու մուխթարներն ծանուցագիր մը կու տային և առողջապահական վարչութիւնն կ'արտօնէր մեռեալի թաղումը։

[illegible] կ'իմանայ թէ այս ձեւակերպութիւն պիտի փոխուի։ Իմամներն ու մուխթարք այդ ծանուցագիրը պիտի յղեն թաղապետութեանց, որ բժշկական քննութիւն մը կատարել պիտի տայ մեռելոյն նկատմամբ եւ առողջապահական վարչութիւնն եւս թաղապետութեանց տեղեկագրոյն վըրայ միայն պիտի յանձնէ հարկ եղած արտօնագիրը։

———

Անցեալ օր Սէրաճխանէի մօտ պարսիկ թէնէքէճիի մը սենեակը բանալով, դրացիք օգնութեան փութացին և մարմինը։ Ոստիկանք հասնելով, երբ սենեակէն ներս մտան քննութիւն կատարելու համար, տեսան որ թէնէքէճին մեռած էր։

—Թաղապետութեան Զ. շրջանակի պաշտօնեայք անցեալ 1305 տարւոյն մէջ գրաւած են 62581 օխա պակաս կշռող հացեր։ Ասոնցմէ 8977 օխան տրուած է Խասքէօյի կանանց հիւանդանոցին, 14.024 օխան՝ թաղապետութեան Զ. շրջանակի հիւանդանոցին և 39496 օխան ալ բաշխուած է այլ և այլ աղքատաց։

—Գոնիայի առեւտրական դատարանն, որ մէկ քանի գաւառաց առեւտրական դատարաններուն հետ ջնջուած էր, վերահաստատուած է։ Այս դատարանի անդամք առանց թոշակի և ամբողջական կերպիւ պիտի պաշտօնավարեն։ Նախագահը պիտի ստանայ 1500 ղրուշ ամսաթոշակ։ Դատարանը պիտի ունենայ առաջին քարտուղար մը 600 ղր. ամսաթոշակով, երկու քարտուղարներ 300 կան ղրուշ ամսաթոշակով, երկու բարապաններ 150 կան և մէկ սենեկապահ մը 50 ղրուշ ամսաթոշակով։ Այդ դատարանի նախորդ նախագահ Իպրահիմ Բէհչէթ էֆէնտի վերահաստատուած է իր պաշտօնին մէջ։

—Երուսաղէմի Ցունաց Պատրիարքը Ս. Գերեզմանի խաչը նուիրեր է Կ. Պոլսոյ սպանիական դեսպան Պէնտանա մարքիզին։

—Գերմանացի սպայ Բլիւգոֆ և իր հետեւորդք որք Վիլհէլմ կայսեր կողմէ Վեհ. Սուլթանին նուիրեալ չորս երիվարները բերած էին, Վեհ. Սուլթանէն ծանրագին պարգեւներ ստացած են, ժամացոյց, ծխատուփ ևայլն։ Այդ պարոնայք այսօր կը մեկնին։

—Նախընթաց իրիկուն գող մը մտաւ Պ. Հէկօ Ափէլլիի տունը ի Բերա, Թարլապաշի, Թուլումպա փողոց, թ. 8։ Սարանիշի պատուհանի մը փեղկը սանդուխի տեղ ծառայեց գողին։ Ընկերները փողոցին անկիւնը կ'սպասէին. այն վայրկեանին երբ գողը տանէն ներս պիտի մըտնէր, անկից անցնող երկու ոստիկանք նշմարելով զինքը, ռէվոլվէրի հարուած մը պարպեցին։ Չարագործը վար իյնալով, ինքն ալ երկու հարուած պարպեց ոստիկաններուն վրայ, որք չհամարձակեցան գործածել իրենց զէնքը, վասնզի դրացիներէն մի քանի հոգի հաւաքուած էին և կրնար վտանգ մը պատահիլ։ Այս պատճառաւ գողը կրցաւ խոյս տալ և տակաւին ձերբակալուած չէ։

—Զինուորական բժիշկ Մաքրիսի փաշա Ադրիանուպոլիս պիտի ուղեւորի քննելու համար նահանգին առողջապահական վիճակը։

—Ոստիկանութեան պաշտօնեայք երէկ Գարաքէօյի կամուրջին վրայ մարդ մը ձերբակալեցին, որ կեղծ դրամ մը տալու վրայ էր կամուրջի պաշտօնէից։

—Ոստիկանք երէկ Էմին Էօնիւ առջեւ ձերբակալեցին Մարքօ անուն պատանի մը, որ մէկ քանի կանանց քսակներն յափշտակած էր։

———

ՆՈՐ ԹԱՏՐՈՆ ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ
ԲԵՐԱՅԻ

Պ. Քլոտիւսի խումբն իր հրաժեշտի ներկայացումը կու տայ այս գիշեր և վաղը կը մեկնի մայրաքաղաքէս ի Թիֆլիզ։

Այս գիշեր ներկայացուելիք խաղն է,

ՊԱՊՕԼԷՆ (BABOLIN)

Օբէռէթ գործ 3 արարուածով

. .

Պ. Քլոտիւսի խումբին պիտի յաջորդէ ի Նոր Թատրոն մանուկ դերասանաց ու դերասանուհեաց խումբն, ընդ տնօրէնութեամբ Պ. Րիչիի։ Մանկական խումբն իր առաջին ներկայացումը պիտի տայ յառաջիկայ շաբաթ գիշեր։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

Լոնտոն, 18 մարտ

Երեսփ. ժողովոյն մէջ, Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց թէ Բ. Դուռը կը քննէ Կաւկասիոյ քանի մը հազար Մահմէտականաց խնդիրքն, որք Թուրքիա կ'ուզեն գաղթել, և որոց գաղթականութեան Ռուսիա կը հաւանի ինչ ինչ պայմաններով։

Սըր Ճ. Ֆէրկիւսըն յայտարարեց նաեւ թէ մեծ թշուառութիւն կը տիրէ Սուտանի արեւելեան մասին մէջ։

Պուքրէշ, 18

Ծերակոյտը վաւերացուց Ռումանիոյ և Սերպիոյ առեւտրական պայմանագիրը։

Սոֆիա, 18

Պուլկարեան Գործակալութիւնը կը ծանուցանէ թէ Նախկին սպայ մը ձերբակալուած է իբրեւ մեղսակից Փանիցայի, և խոստովանութիւններ ըրած է, որոց վրայ ուրիշ մի քանի անձինք եւս պիտի ձերբակալուին հաւանօրէն։

Ցէթինյէ, 18

Զօրքա Քարաճորճեւիչ իշխանուհին, 1864 թուակ. ամին ծնեալ, անդրանիկ դուստր Չեռնակօրայի իշխանին և ամուսին Քարաճորճեւիչ իշխանին, մեռաւ։

Փարիզ, 18

Հանրապետական չափաւոր լրագիրք համակրանօք կ'ընդունին նոր նախարարութիւնը։ Արմատականք կը գանգատին որ իրենց կուսակցութեան ըստ բաւականին կարեւորութիւն չէ տրուած նոր վարչութեան կազմութեան մէջ։ Միապետական լրագիրք կը գուշակեն նոր նախարարութեան մօտալուտ անկումը։

Պելկրատ, 18

Սքուփշինան օրէնք մը քուէարկեց, որուն համեմատ վեց միլիոն Փր. ի բոլորակ դրամ պիտի կոխուի և պղինձը [illegible]։ Որոշուեցաւ հողային բերքի վրայ տրուած մաքսը բառնալ։ Եկեղեցական կազմակերպութեան վրայ նոր օրէնք մը պիտի մատուցուի ժողովոյն։

Պերլին, 18

Լրագիրք կը ծանուցանեն թէ Պիզմարք իշխանէն զատ կոմս Հէրպէրթ Պիզմարք եւս հրաժարական տուած է, բայց Կայսրը միայն իշխանին հրաժարականն ընդունած է, և մերժած է կոմսինը։

Նախարարաց խորհուրդն երէկ գումարեցաւ ընդ. նախագահութեամբ կայսեր, և երեք ժամ զբաղեցաւ, գլխաւորապէս նախարարապետին հրաժարականի խնդրով։

Բարիզ, 18 մարտ

Երեսփոխանաց ժողով. — Պ. տը Ֆրէսինէի նոր նախարարութիւնն, այսօր իւր յայտարարութիւնն ընելով Երեսփոխանաց ժողովոյն մէջ, կոչում ըրաւ հանրապետական կուսակցութեան բոլոր ստորաբաժանմանց՝ լայնարձակ, ամենուն առջեւ բաց, ներողամիտ եւ խաղաղասէր Հանրապետութիւն մը հիմնելու համար։ Նախարարութիւնն ըմբռնած է երկրին մտածումն, որ կ'ուզէ երկրագործութեան և ազգային աշխատութեան աւելի ազդու պաշտպանութիւնն եւ առեւտրական դաշնագրոյ լրումէն յետոյ գործելու ազատութիւն։ Մաքսային սակագները որոշելու համար, կառավարութիւնը միջոցներ ձեռք պիտի առնու որպէսզի, 1892էն, ո՛չ մէկ բան խափանարար ըլլայ խորհրդարանին ազատութեան, մինչեւ իսկ բարեկամ ազգի մը (Թուրքիա) նկատմամբ, որուն առեւտրական յարաբերութիւնները Ֆրանսայի հետ՝ վերջերս Ծերակոյտին խորհրդակցութեանց առարկայ եղան։ Ի վերջ յայտարարութեան, Նախարարութիւնը կը յայտնէ իր հոգածութիւնն աշխատաւոր դասերուն

վիճակին համար․ Նախարարութիւնը կ'ուզէ ճշմարիտ կառավարութիւն մը ըլլալ, հանրային գործերու միջամտել եւ զօրաւոր աջակցութիւն տալ․ Նախարարութիւնն յոյս կը յայտնէ որ Խորհրդարանն իր վստահութեամբը պիտի աջակցի իրեն՝ ի գլուխ հանելու համար իր պաշտօնը․

ԱՐԵՒԵԼ․ ՀԵՌԱԳՐ․ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵՆԷՆ

ՊԻՍՄԱՐՔ ՀՐԱԺԱՐԵԱԼ

Պերլին, 18 մարտ

Պիսմարք իշխան հրաժարական մատոյց Վիլհէլմ կայսեր, որ ընդունեց․

Նախարարապետին այս որոշումը շատ մեծ սրտայուզութիւն յառաջ բերաւ քաղաքական աշխարհին մէջ, որ կը կարծէ թէ այս հրաժարական շատ ծանր հետեւանքներ կրնայ ունենալ․ Ընդհանրական լսատեսք կ'ըսեն թէ երբեակ նիզակակցութեան խզման նշանը պիտի ըլլայ այս․

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 7 մարտ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

Երէկ երեկոյ գոց․ (Միաց․ Մ․ Սէրի Գ․ Կ․)		19 31 1/2
Պօրսային գոցուելէն վերջ	» » »	19 37
Բերայի մէջ	» » »	19 36
Առաւօտուն բացուելու	» » »	19 36
Կէս օրին	» » »	19 35 1/2

ԻՍԹԻԳՐԱԶԻ ՏԱՀՎԻԼԻ

Երէկ երեկոյ	Գ․ Կ․	47 34
Այս առաւօտ	» »	47 34
Կէս օր	» »	47 3-

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԷԹՂԹՈՑ

Փոխառութիւն	A․ Սէրի Գ․ Կ․	49 10
»	B․ » » »	24 25
»	C․ » » »	20 4

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍԵՐ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ․ Լր․	4 28
Քրէտի Ժէնէրալ	Օսմ․ »	8 29
Պանք տը Գօնս	» »	7 14
Սոս․ Շանժ է վալէօր	» »	4 35
Թրամուէյ	» »	478
Րումէլի երկաթուղի	Ֆր․	71 75
Օպլիկասիօն տը Բրիօրիթէ	»	— —
Բաժնեթուղթ Լավրիոնի	Գ․ Կ․	119

ԸՆԹԱՑՔ ԴՐԱՄՈՑ

Օսմանեան ոսկի	ՂՐՇ ...	100
20 Ֆրանքնոց	» ...	87 25
Անգլիական ոսկի	» ...	110 10
Իմբէրիալ	» ...	90 20
Քըրիմից	» ...	51 10
Րուսլի թղթադրամ	» ...	8 34
» արծաթ	» ...	77
Մեճ․ արծաթ․ (տարբ)	» ...	108 14
Վեցնոց	» ...	103 20
Հինգնոց	» ...	103 20
Մեթալիք	» ...	101
Թառաֆէյէ	» ...	9 10

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Բարիզ, 18 Մարտ, ժամ 3 վայր 35 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 12 1/2
» » 4 1/2 %	106
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	18 12 1/2
Օսմանեան երկաթուղի	72 75
» Րէժիի բաժնեթուղթք	526 25
Պանք Օթօման	539 75
Գրէտի Լիոնէ	723 75
Իտալական Ռանթ 5 %	92
Հելլէնական 5 %	457 50
Բրիօրիթէ Թիւրք	486 25
Եգիպտական միացեալ	478 50
Պանք տը Բարի	786 25
Օսմ․ մաքս․ արժէթուղթ	421 25
Սուէզի ջրանցք	2317 50
Սպանիական արտաքին	73 3/4
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 23

Լոնտրա, 18 Մարտ, ժամ 6 վայր — երեկոյ

Անգլ․ քօնսօլիտէ	97 3/16
Օսմ․ » Սէրի Դ․	17 13/16
» » » Ա	40 1/4
» » » Բ․	24 3/8
» » » Գ․	18 1/8
Փոխառութիւն 1877	102 1/2
Պանք Օթօման	11 1/2
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիյէ)	94 3/8
» առանձ․ (բրիվիլէժիէ)	105 3/8
Տայրա Սանիէ	84 3/8
Տօմանիալ (փոխառ․ Րօշիլտ)	104 1/4
Հելլէնական 5 %	90
Մոնոբօլ »	75 1/2
Ռուսական 1889	94 3/4
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	25 22 1/2

ԲԱՐԻԶ ԲԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

Բարիզ, 18 Մարտ, ժ․ — վ․ — երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	88 08
Օսմանեան քօնսօլիտէ Դ․	18 16
Օսմանեան երկաթուղի	— —
Եգիպտական միացեալ	477 50

Վիեննա, 18 Մարտ, ժամ — վայր —

Օսմանեան երկաթուղի	84 60
» Րէժիի բաժնեթուղթք	111 75
Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	119 80

Պերլին, 18 Մարտ, ժամ — վայր —

Փոխանակութիւն Լոնտրայի վրայ	20 40
Րուսլ Թղթադրամ	219 3/4
Օսմանեան երկաթուղի	79 70
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ․	18 20

ԴՈՒԼԱԳՍԸԶԵԱՆ ՄԱՐԳԱՐ ԷՖԷՆՏԻԻ ՍԵՂԱՆԱՒՈՐԱԿԱՆ ՄԷԿ ԴԱՏԸ

Դուլագսըզեան Մարգար էֆէնտի 4-5 տարի առաջ ամբաստանուած էր, Մաքսի գրագիրներէն Րաշիտ էֆէնտիի վստահութիւնը չարաչար գործածելով ամսական կարօններէն մաս մը իւրացուցած ըլլալուն համար․ Դատավարութիւնը ժամանակին տեսնուած էր, թէ՛ նախագահ եւ թէ՛ վերաքննիչ ատենէ առջեւ եւ Մարգար էֆէնտի երկու անգամ ալ շահած էր դատը․ սակայն վճռաբեկ ատեանը բեկանելով այն որոշումը, վերստին դատավարութիւն հրամայած էր որ մարտ 3 շաբաթ օր տեղի ունեցաւ առաջի վերաքննիչ ատենի․

Ժամը 7ին ատեանը բացուեցաւ ի ներկայութեան խուռն բազմութեան․ ամեն աչք յառած էին Մարգար էֆէնտիի վրայ որ իւր դատապարտութենէն ի վեր շատ թեթեւ փոփոխութիւն մը կրած է․ նոյն այն գիրուկ ու զուարթ մարդն էր, ըստ կարի մաքուր հագուած, ածիլուած դէմքով․ դատավարութեան խորհրդակցութեանց միջոցին դէմքը ժողովրդեան կը դարձնէր, գոգցես գիտնալով թէ ունկնդիրք դատը լսելէ աւելի փափաք ունէին զինքը տեսնելու․

Կարդացուեցաւ վճռաբեկ ատենի գիտողագրերն, որմէ յետոյ նախագահը հարցուց անձնական դատախազին եւ ամբաստանելոյն իրենց կարծիքներն․

Րաշիտ էֆ․—Անձնական իրաւունքս կը պահանջեմ․

Մարգար էֆ․— Քանի անգամ է անպարտութեան վճիռ ստացած եմ եւ դատս վաստկած․ գործն այնչափ տարուան բան մ'է որ չեմ յիշեր՝ ուստի կրկին անպարտութիւնս կը պահանջեմ․

Ընդհ․ դատախազ․— Կը խնդրեմ որ վճռաբեկ ատեանը ինչ պատճառաւ որ նախորդ որոշումը բեկանած է, զայն քննութեան առնէք․

Նախագահն՝ հակիրճ դատավարութենէ մը յետոյ, վերջացած համարեց զայն եւ 3․4 ժամ խորհրդակցութենէ մը վերջը եկաւ յայտարարել թէ ժողովս կը պնդէ իւր նախորդ որոշման վրայ, այն է անպարտ կը հռչակէ զՄարգար էֆ․ Դուլագսըզեան սեղանաւորական այն գործին մէջ որուն համար ամբաստանեալ էր․

Դատաւորք վերստին ժողովեցան․ անձնական դատախազը մեկնեցաւ, եւ Մարգար էֆ․ իւր բանտապահին հետ վերադարձաւ ի բանտ․ Մ․ Տ․

ԿԱՒԿԱՍԵԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

ՄԱՀ Գ․ ԴԻՄԻՏՐԻ ԲԱՔՐԱՁԷԻ

Այս օրերս վախճանվեց ԹԻՖԼԻՍՈՒՄ յայտնի վրացի ուսումնական հնագէտ Դիմիտրի Բաքրաձէ․ Կիէվի հոգեւոր ակադեմիայում իր ուսումն աւարտելուց յետոյ, Բաքրաձէ 1850 թուին սկսեց հետազօտել Կովկասը եւ Անդրկովկասը եւ սկսեց տպագրել թէ ռուսաց եւ թէ այնուհետեւ վրաց լրագիրներում եւ ամսագիրներում, նմանապէս եւ առանձին գրքերով մեր երկրին, յատկապէս վրացիների վերաբերեալ ազգագրական եւ հնագիտական յօդուածներ․ Այլ եւ այլ ուսումնական՝ աշխարհագրական, հնագիտական եւ լեզուագիտական ընկերութիւնների անդամ լինելով, հանգուցեալը յայտնի էր որպէս եռանդոտ եւ բեղմնաւոր աշխատակից այդ ուսումնական ընկերութիւնների․ Եօթանասնական թուականներում հանգուցեալը նշանակվեց վրաց լեզուի ցենզոր Թիֆլիսում, իսկ վերջին տարիներս նշանակված լինելով սոյն յանձնաժողովի նախագահ, որին յանձնված էր կարգի բերելու կալուածական յարաբերութիւնները ռուս-թիւրքաց վերջին պատերազմի ժամանակ նոր նուաճված երկիրներում, երկու տարի սրանից առաջ Բաքրաձէ կառավարութեան կարգադրութեամբ ուղարկվեց Կ․ Պոլիս, այդտեղի արխիվներում ուսումնասիրելու համար այն կալուածագրերը, որոնք վերաբերվում էին նոր նուաճած երկիրների հողատէրերի կալուածական իրաւունքներին․ Բաքրաձէի մահուամբ վրաց ազգագրական եւ հնագիտական գիտութիւնը կորցնում է իր միակ լուրջ եւ տակուն հետազօտողին․

* *

Երեքշաբթի, փետրվարի 13ին, առաւօտեան ժամի 10ին, կատարվեց հանգուցեալ Դիմիտրի Բաքրաձէի յուղարկաւորութեան հանդէսը․ Վաղ առաւօտեանից ահագին բազմութիւն էր ժողովվել հանգուցեալի բնակարանի մօտ․ Հանգուցեալին պատուելու համար բազմաթիւ պատգամաւորներ եկել էին եւ գաւառներից․ Ներկայ էին պատգամաւորներ հեռաւոր քաղաքներից՝—Բաթումից, Գորիից, Փոթիից, Թելաւից եւ Վրաստանի ուրիշ տեղերից․ Ներկայ էին եւ պատգամաւորներ վրաց զանազան հիմնարկութիւններից․ Բազմութեան մէջ նկատվում էին եւ հետեւեալ բարձրաստիճան անձինք․ զօրաբաժնի հրամանատար գեներալ-լէյտենանտ իշխան Ճավճավաձէ, գեներալ-լէյտենանտ իշխան Ամիլախվարի, գեներալ-մայոր Ամիրաջիբի, գեներալ-մայոր իշխան Ճավճավաձէ, Թիֆլիսի նահանգի ազնուականների պարագլուխ կամերգեր իշխան Մաղալով, Գորու գաւառի ազնուականների պարագլուխ Սուլխանով, Թելաւի ազնուականների պարագլխի փոխանորդ իշխան Վախվախով եւ գաւառներից յատուկ եկած, հանգուցեալին պատուելու համար, բազմաթիւ իշխաններ եւ ազնուականներ․ Հանգուցեալի դագաղը շքեղ կերպով զարդարված էր բազմաթիւ պսակներով․ պսակներ ուղարկված էին զանազան ընկերութիւնների, հիմնարկութիւնների եւ մասնաւոր անձանց կողմից․ Պսակների թիւը 50ից աւելի էր, որոնք ծածկում էին հանգուցեալի դագաղը․ Հերթով լսվում էր հոգեւորականութեան երգեցողութիւնը, թատրոնական օրկէստրի նուագելը եւ երկու երգեցիկ խմբերի, Ագնիաշվիլիի եւ հոգեւոր սեմինարիայի աշակերտների խմբերի երգը․ Հանգուցեալի դագաղին շրջապատած ուղեկցում էին Թիֆլիսի համքարները, իրանց դրօշակներով․ Հանդիսաւոր յուղարկաւորութիւնը Նիկոլաեվսկայա փողոցից անցաւ Միքայէլեան ընդարձակ փողոցը․ այդտեղ բազմութիւնը բռնել էր կէս վերստ տարածութիւն․ Հանդէսը անցնելով Մուշտայիդի այգիով, հասաւ Դիդուբէ արուարձանում գտնվող Աստուածածնի վրաց եկեղեցին, որտեղ ժամի 11½ին սկսվեց ժամերգութիւնը․ Եկեղեցում պատարագիչ էր Գորու եպիսկոպոս Ալէքսանդր, շրջապատված բազմաթիւ քահանաներով․ Պատարագը վերջանալուց յետոյ ճառեր խօսեցին՝ Վրաստանի էկզարխ Պալադի, հայր Լէօնիդ եւ հայր Շօշիաշվիլի․ Այնուհետեւ դագաղը եկեղեցուց դուրս բերին եւ դրին երկու կարգ պսակներով շրջապատված եկեղեցու դրան մօտ գտնվող գերեզմանի տեղին, ուր սկսվեց պաշտամունքը աղօթքը․ Գերեզմանի մօտ ճառ կարդաց Գ․ Մերէթէլի, նկարագրելով հանգուցեալի գործունէութիւնը եւ իր ազգին տուած օգուտը․ այնուհետեւ վրաց բանաստեղծ Ակակի Մերէթէլի մի ոտանաւոր կարդաց, իսկ վերջում մի ճառ ասեց իշխան Ն․ Դադիանի․ Ժամի 4 էր, երբ թաղման հանդէսը վերջացաւ․ (Մշակ)

ՑԻՇՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԻՏԱԼԻԱՅԻՑ

ՆԱՊՈԼԻ, 20 փետր․

Քիչ էլ թատրոնի վրայ խօսինք․

Ամբողջ Եւրոպայում Իտալիան առաջին տեղն է բռնում, ուր թատրոնը, բեմական արուեստ եւ ձայնական երաժշտութիւնը վերին աստիճանի ծաղկեալ դրութեան մէջ են եւ որոնցով պարապողները իսկապէս հաց, ապրուստ ունին․ Ամենայետնկած գաւառական քաղաքն ունի իւր սեփական թատրոնն, ուր ըստ կարելութեան խաղացվում են թէ՛ օպէրաներ, թէ՛ դրամաներ եւ թէ կոմեդիաներ, գլխաւորապէս ժողովրդական կեանքից վերցրած պիէսներ․ Իսկ մեծ քաղաքներն ինչպէս՝ Նապոլի, Հռոմ, Միլան, Բոլոնիա, Գենուա, Վենետիկ, Ֆլորենցիա, Տուրին, Պալերմօ եւայլն, թատրոնական գործը շատ հաստատուն հիմք ունի դրած․ Այդ բոլոր թատրոնները կառավարվում են զանազան «Impresario» վարչութիւններով, որոնցից շատերը իրանց քաղաքից, այսպէս ասած, օժանդակիչ նպաստ են ստանում․ Դեկտեմբերից սկսած մինչեւ ապրիլի վերջն իսկական թատրոնական եղանակ է համարվում Իտալիայում եւ մենք ամենահաստատ աղբիւրներից տեղեկացանք, որ տարւոյ այդ 5-6 ամսուայ ընթացքում պաշտօնապէս բացված են համարվում ամբողջ պետութեան մէջ 76 թատրոն․ (Այս թուի մէջ չեն հաշվում մանր-մունր ժողովրդական կամ մասնաւոր անձանց թատրոնները)․ Դոցանից 40 թատրոնում յատկապէս տրվում են Օպերայի ներկայացումներ եւ բալէտներ,— իսկ մնացածներում— օպերէտներ, դրամաներ եւ կոմեդիաներ․ Այս թուերը արդէն կենդանի ապացոյց են, թէ ո՛րքան ծաղկած է այդ արուեստը․ Եւ պէտք է աւելացնել, որ իսկապէս գործը աւելի յառաջ գնացած է, քան թէ ժողովրդի իրական պահանջը այդ առթիւ․ Ցիչեալ թատրոններից ներկայ եղանակում բացված են միայն 62 թատրոն․ եւ վերագրում են այն հանգամանքին, որ առ հասարակ այս տարի Իտալիան մի քանի նեղ տնտեսական-ընկերական տագնապների ենթարկվեցաւ․ Միակ Նապոլիում այս րոպէիս բացված են [illegible], որք են․— Teatro: San Carlo, Bellini, Rossini, Nuovo, Sannazzaro, Fenice, San Ferdinando, Partenope եւ Fondo․— Մասնաւոր թատրոնների երաժշտական ժողովարանների առթիւ չենք խօսում․ San Carlo, Sannazzaro, Bellini թատրոնները ա՛յնպիսի վայրեր են, ուր յաճախորդները հաճոյք գտնելուց զատ եւ զգացման տպաւորութիւններ կը տանին հետները․ Ամենահինը դոցանից է San Carlo, որ կոչվում է եւ թագաւորական թատրոն, որ Բուրբոնեան թագաւորների շքեղ պալատին կից՝ այսօր տակաւին կանգուն մնացած է 150 տարուց ի վեր․ Հիմնադիրն է Կարոլոս Գ․ թագաւորը․ Այս թատրոնում երգել են բոլոր նշանաւոր եւրոպական երգիչներն ու երգչուհիները եւ ներկայումս էլ հրաւիրվում են այնպիսիները, որոնք արդէն հռչակված են կամ յայտնի են եւրոպական աշխարհում, եթէ ո՛չ շքեղութեան գոնէ մեծութեան կողմից Եւրոպայում առաջին թատրոնն է համարվում․

Այս տարի յիշեալ թատրոնում օպերայի գործը համեմատաբար թոյլ է գնում, որովհետեւ վարչութիւնը ժամանակին չկարողացաւ հրաւիրել գոնէ մէկ հռչակաւոր տենօր․ Հրաւիրած ունէր Մադրիդից Գայարե նշանաւոր տենօրին եւ ժողովուրդը անհամբեր սպասում էր նրան, բայց յանկարծ հեռագիրը գուժեց, որ անգութ ինֆլուէնցան զոհ տարաւ այդ եզական երգչին, 43 տարեկան հասակում․ Հանգուցեալը 4 միլիոն ֆրանք ժառանգութիւն թողեց իւր ազգականներին եւ իւր հաշուոյն էլ մի երաժշտական դպրոց ունէր բացած Մադրիդում չքաւորների համար․ Նրա կոկորդը այժմս դրուած է Մադրիդի անատոմիական մուզէյում, որպէս աւանդ, եւ հետազօտված է, որ մարդուս սովորական կոկորդից աւելի նեղ եւ փոքրիկ է․

Մեր հայազգի Տիկին Տէրեան-Կորգանեան (Կովկասցի) այս տարի նոյնպէս հրաւիրված է եւ այժմս յիշեալ թատրոնում երգում է․ Յունվարի 12-15ին առաջին անգամները դուրս եկաւ Մէյրբերի «Հուգենոտներ» օպերայում, Մարգարիտայի դերում․ Հայ տիկինը իւր զգացմունքով լի շնորհալի եւ ըմբռնած երգեցողութեամբ արժանացաւ խստապահանջ հասարակութեան եւ մամուլի գնահատութեան․ Հայերիս մէջ, կարելի է ասել, մի հատիկ կինն է, որ իւր խելացի երգեցողութեամբ մի քանի տարիէ ի վեր փայլում է եւրոպական բեմերի վրայ․ Պարիզ, Միլան, Բոլոնիա, Հռոմ, Պետերբուրգ եւ Մոսկվա յաջող երգելուց յետոյ հրաւիրվեցաւ Նապոլի, այստեղից էլ շատ հաւանական է ուղեւորվի դէպ ի Ամերիկա․ Յաջողութիւն չցանկալ այսպիսի տաղանդ հայ կնոջը, որի գործը ինքն իսկ ինքեան պատուաբեր է, յանցանք կը համարիմ ամեն մի հայի համար․

Թատրոնի վրայ խօսելիս ակամայից տխուր յիշողութիւններ են մեզ պատում․ Ամբողջ [illegible] հայ ազգը քանի՞ թատրոն ունի, կը հարցնենք մենք․ եւ ո՛չ մէկը․ Նոյն իսկ երկու նշանաւոր հայկական կենտրոններում, Պօլսում եւ Թիֆլիզում, հայկական թատրոն ունենալու մասին մինչեւ օրս լուրջ կերպով չեն մտածում․ Թիֆլիզը, որ 40-50 հազար հայ բնակիչ ունի, մինչեւ օրս չկարողացաւ հայ թատրոնի հիմք դնել եւ այսօր նրա մի քանի հատ հայ դերասանները թափառում են գաւառներում եւ համբերել թէ մուրացկանութիւն անում․ Կովկասեան մայրաքաղաքի հայ ինտելիգենցիան մինչեւ օրս չկարողացաւ զգալ իրան կրքերը՝ հասկանալու համար, որ ժողովրդին թատրո՛ն է պէտք․ Չմշկեանի պէս անխոնջ թատրոնական գործիչը այսօր բոլորովին հեռացել է ասպարէզից, նրա հետ եւ շատեր․ մեր թատրոնական գրականութիւնը յառաջ չէ գնում եւ բարեգործական նպատակով տրվելի ներկայացումներն էլ հազիւ յաջողվում են․ Մի դրամատիքական ակումբ ունի, նա էլ միայն երեք-չորս տարի է, յոյսերով, խոստումներով է կերակրում ծարաւ ժողովրդին եւ մինչեւ որ այդ ակումբի մեծամիտ անդամները կը մտածեն Հայոց թատրոն ունենալու մասին, ասպարէզից արդէն հեռացած կը լինին եղած մի քանի հայ դերասաններն էլ․ Ի՞նչ անէ խեղճ հայ դերասան-արտիստը, երբ ստիպված դիմում է դէպ ի օտար հասարակութիւնները եւ աւելի համակրանք վայելում նոցա մէջ․ ի՞նչ անէ հայ դրամատուրգը, երբ հայ թատրոն, հայ դերասան չկայ եւ ո՞ւմ համար գրէ․ Այս առթիւ Մշակի արած գեղեցիկ նկատողութիւններին մենք կատարելապէս համամիտ ենք․ Էլի պէտք է շնորհակալ լինել Գ․ Սունդուկեանից, որ միշտ իւր ուրոյն թատրոնական գրուածքներով վառ է պահել եւ պահում է հայ թատրոնի անունը․

Պօլսումն էլ կարծես աւելորդ են համարում, ի՞նչ ասել է Հայոց թատրոն, դա շուայլութիւն է եւայլն․ Մեր [illegible] հայերը այսօր կենդրոնացած են Վոսփորի ափերում եւ միշտ շփվում են եւրոպական ազգերի հետ, ունեն սահմանադրութիւն, ազգային հաստատութիւններ, լրագրութիւն եւայլն, իսկ մի հատ թատրոն, ո՛չ․ Սիրանուշ, Դարադաչ, Ադամեան, Մնակեան եւ այլ թատրոնական դարդերը այսօր նոյն վիճակին են ենթարկուած․ Չուխաճեանի պէս հայ երաժիշտն էլ օտար լեզուաւ օպերէտներ է գրում․ Լաւ է որ այդ ահագին քաղաքում գոնէ մի Հայոց երաժշտական ընկերութիւն կայ «Քնար» անուամբ՝ շնորհիւ մի քանի բանիրուն երիտասարդների․ Եթէ դա էլ չլինէր, չգիտեմ, ի՞նչպէս պիտի անէին այն սակաւաթիւ հայ երգիչներն ու դերասանները, որք ուզում կը լինէին որ եւ իցէ կերպով մի կոնցերտ, մի ներկայացում տալու․

Ուրիշ անգամի թողնելով մեր մի քանի օգտաւէտ առաջարկութիւնները «Քնար» ընկերութեանը, վերջացնում ենք մեր խօսքը չյիշելով հետեւեալը․ —Ժամանա՛կ է արդէն, որ Թիֆլիզի եւ Պօլսի հայերը մտածեն հայոց թատրոնի մասին, ժամանա՛կ է արդէն փոքր ինչ շրջահայեաց լինել այդ առթիւ․ այդ մեռելային անտարբերութիւնը սպանում, չլատում է մարդուս դէպ ի բեմն ունեցած ձգտումը, կոչումը, սէրը, ընդունակութիւնը, տաղանդը, որոնցից հայերս շատ քիչ ունինք․ Պէ՛տք է սթափվել․

Ցուանք եւ սպասենք․

Ն․ ՇԱՀԼԱՄԵԱՆՑ

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

500 ՄԵՏՐ ԱՇՏԱՐԱԿԸ․

1892 ին ի Չիգակօ տեղի ունենալիք Տիեզերական Արուեստահանդէսին առթիւ, Ամերիկացիք․ շատ մը ծրագիրներու մէջէ, վերջնապէս ընդունած են Ճրտուրնի 500 մեգր բարձրութեամբ աշտարակին ծրագիրը․

Ճրտուրնի աշտարակը բոլորովին անգլեւսաքսոն, կամ, աւելի ճիշդ ըսելով, ամերիկեան ոճով է․ իր գլխաւոր յատկութիւնն է հաստատութիւնն, եւ չունի բնաւ Էյֆէլեան աշտարակին վայելչութիւնը․ Ամերիկացի հեղինակն ուրիշ հոգ ունեցած չէ բայց երբ Ֆրանսական աշտարակէն 200 մեգր աւելի բարձր աշտարակ մը կանգնել, որ կարենայ միանգամայն շատ աւելի թուով այցելու ընդունիլ․

Գալով աշտարակին բարձրութեան, դիւրաւ լուծուելիք խնդիր մըն է այդ․ Ոչ ոք տարակուսած է 300 եւ մինչեւ իսկ 600 մեգր բարձրութեամբ աշտարակ մը կանգնելու կարելիութեան վրայ․ Միակ խնդիրն էր գիտնալ թէ այդ օրինակ յիշատակարանի մը տեսքն անհաճոյ չպիտի՞ ըլլար իր անհեթեթ խոշորութեամբ․ շատ անձերու երկիւղն այդ էր եւ Էյֆէլի աշտարակին շինուելէն ետքը միայն Բարիզի արուեստագիտաց երկիւղները փարատեցան․ Բայց, ի՞նչ պիտի մտածեն Բարիզի Արուեստահանդէսն այցելող Ամերիկացիք, երբ Պ․ Ճրտուրնի ստեղծագործութեան դիմաց գտնուին․ Տեսակ մը յուսախաբութիւն ունենան թերեւս․

Սակայն, հակառակ արուեստական զգացման չգոյութեան, պէտք է խոստովանիլ թէ, շահագիտութեան տեսակէտով, Պ․ Ճրտուրնի ծրագիրը գեղեցիկ ապագայ կը խոստանայ․ Աշտարակը պիտի կրնայ ընդունիլ անհամեմատ թուով այցելու․

Իրարմէ անջատ եւ տարբեր երկու ճամբայներ պիտի բարձրանան ստորոտէն մինչեւ կատարը․ աշտարակին ստորոտը՝ 23 մեգր լայնութիւն պիտի ունենան եւ կատարին մօտ՝ 15 մեգր․ Իւրաքանչիւր ճամբայ 17 շրջանակ կը բոլորէ յիշատակարանին շուրջը․ Մէկ ճամբան վերապահուած է պարզ կառքերու․ երկրորդը սահմանուած է թրամուէյներու որք կէս վայրկեանը անգամ մը պիտի հետեւին միմեանց, իւրաքանչիւրը 60 ուղեւոր տանելով, Ճրտուրնի օգտակար գրութեամբ․

Այս ճամբայներուն փծած բոլորակին ներքնակողմը, տասը տախտակամած պիտի ըլլայ 85 մեգր տրամագծով, աշտարակին բարձրութեանը համեմատ աստիճանաւորեալ․ Այս տախտակամածներուն նպատակը նշանակուած չէ, բայց ամերիկեան լրագիրք կ'ըսեն թէ բազմաթիւ ճաշարաններ եւ ժողովրդական օթեւաններ պիտի հաստատուին անդ․

Միացեալ Նահանգաց մէջ կ'ըսուի թէ Բարիզի աշտարակին հեղինակները ներշնչուած են 1876ին Ամերիկայի Հարիւրամեակի Արուեստահանդէսին յանձնախումբին ներկայացուած ծրագրէ մը․ Սակայն, ի բաց թողլով Բարիզի աշտարակը, նմանօրինակ շինութեան մը գաղափարը շատ աւելի հին է․ Թրիվիթիք, յԱնգլիա, առաջարկած էր 1000 ոտք (304 մեգր 80) բարձրութեամբ աշտարակի մը կառուցումն ի յիշատակ ընտրական առաջին մեծ բարենորոգման ծրագրին վաւերացման․ բայց ժամանակն յարմար չէր այդօրինակ ձեռնարկութեան մը համար եւ Թրիվիթիքի ապարդիւն յղացումը բնաւ չմնասեր զայն իրագործողներուն արժանեաց․

Եթէ Պ․ Ճրտուրնի ծրագրին իրագործումը, դրամական տեսակէտով շատ շահաւոր պիտի ըլլայ, նոյն իսկ ի հաշիւ առնելով 12 500 500 Ֆրանքի խոշոր դրամագլուխն, որուն ի փոխարէն Ֆէօնիքս Պրիճ Գոմբանին կ'առաջարկէ ի գլուխ հանել զայն․

Մուտքը պիտի ըլլայ 1 տոլար (5 Ֆրանք) եւ կը հաշուուի թէ օրը 94.000 հոգի պիտի կրնան աշտարակն ելլել․ Ի Բարիզ, ուր Էյֆէլի աշտարակին ամբողջ վերելքը կ'արժէր 4 Ֆրանք, եւ վերամբարձ գործիներուն անձեռնհասութեանը հակառակ, հասոյթք շատ մեծ եղան․ Եթէ ի նկատ առնուի ամերիկացի աշխատող դասուն դրամական առատութիւնն եւ անոնց սէրը նոր զգայութեանց համար, կարելի է գուշակել թէ այդչափ բարձր աշտարակի վրայ ելլել ուզողներու թիւն ահագին բան պիտի ըլլայ․

Աշխատութիւնները պիտի սկսին մէկ քանի ամիսէն․

ԿԱԼԼԷՍԻ ԻՇԽԱՆԸ․

Կալլէսի իշխանը այս օրերս ակումբէն կը դառնար, ի Բարիզ, բարեկամի մը հետ․ Առաւօտեան ժամը մէկն էր․ Յանկարծ իշխանը սաստիկ զգաց ուտելու տապկած գետնախնձորներ զորս շրջիկ մանրավաճառ մը կը ծախէր․ երկու ընկերները մէկ բէննիի գետնախնձոր գնեցին եւ մեծ ախորժակով կերան․

Յաջորդ օրը, մանրավաճառն, որ ճանչցած էր գնորդները, իր տեղն ընտրեց ճիշդ իշխանին պալատան դիմաց․ խուռն ամբոխ մը անմիջապէս շրջապատեց իւր փոքրիկ կառքը, որուն վրայ լայն տախտակ մը սա վերտառութիւնը կը կրէր խոշոր գրերով․ «Գետնախնձորի մատակարար Նորին Արքայական Բարձրութեան Կալլէսի իշխանին»․

Պալատէն սպասաւոր ղրկեցին անմիջապէս, հրաւիրելով խեղկատակ մանրավաճառն որ վերցնէ իր տախտակը․ բայց մարդը խօսք մտիկ չ'ըրաւ․ այդ տախտակին շնորհիւ, լաւ շահ կ'ընէր․ Վերջ ի վերջոյ, իշխանին մասնաւոր քարտուղարը գնաց բաւական կլորիկ գումար մը նուիրել մարդուն, որ այն ատեն միայն հաւանեցաւ ելլելու երթալու․

ԱԶԴ

Ֆէրիքէօյ 5000 կանգուն գետին մը ծախու է․ Դիմել Պէշիքթաշ Թաղապետական 4րդ շրջանակի մօտ Մուխթար Օհաննէս աղայի․ 349 1—3

ՀՐԶԱՐԵՐԱԿԱՆ

Տպարան Գ. Պաղտատլեան

Պատիւ ունիմ ծանուցանել մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արգոյ հասարակութեան թէ կառուցած եմ նոր եւ ընդարձակ տպարան մը Սուլթան Համամ փողոց, թիւ 14, թէ տպագրութեան եւ թէ վիմագրութեան, նոր ամեն ինչով տպագրական սարքով եւ ամեն տեսակ կազմարարական մեքենաներով, զորս նոր բերել տուած եմ, եւ վիմագրական ամեն տեսակ գործ՝ յաւագոյն արուեստիւ: Այս վերջին կատարելութեամբ թէ տպագրութեան եւ թէ գրաւան վերաբերեալ ամեն գործառնութեանց համար դիմել առ

Գ. Պաղտատլեան
Կ. Պոլիս

Սուլթան-համամ փողոց
թիւ 14

ԴԱՍԱԳԻՐՔ
ՄՐԲԱԶԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
Ի ՊԷՏՍ ԴՊՐՈՑԱՑ
Ն․ տպագրութիւն բազմապատկեր
ՀՐԱՏԱՐԱԿԻՉ Վ․ Ց․ ՄԱՐԴԱՐԵԱՆ

Սոյն դասագիրքը պատրաստուած է մանաւանդ Հայ տղայոց եւ Ազգային վարժարանաց համար, եւ իւր այս հինգերորդ տպագրութեան առթիւ նմանօրինակ դասագրոց հետ բաղդատուած եւ բարեփոխութիւններ եղած է․

Գինն անհաւատալի աժան՝ գրքի մեծութեան, գիրերուն եւ կազմին նայելով․ մէկուն 100 փարայ, դպրոցաց % 20 զեղչ․ 345 1—2

ՏՕՔԹ․ Ա․ ՔՕՍԱՆՍ ՏԸ ՐԱՅԹԷՐ

Բժիշկ, վիրաբոյժ եւ մանկաբարձ, վկայեալ Ամստերտամի համալսարանէն, հաստատուած է ի Բերա, Եէնի-Չարշի փողոց, թիւ 80․ Հիւանդները կ'ընդունի միջօրէի ժամ 1 էն 2, ըստ Եւրոպացւոց․ Երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը ձրիաբար կը դարմանէ հիւանդները․ 54

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ճօրապասա պուլունան ասաքիրի շահանէ իչուն մաճալինճէ մէվճուտ մինագասայա գօնուլան վէ պուրաճա ֆիյաթը մուհաճէրէլէրի իւէ թալիպլէրի էօնտիւմիզտէքի օրքրը էվէլճէ իւան գըլընան էրզագը միւթէհէվիլէ վէ սայիրէնին իւթասընա թալիպ օլանլարըն ժարիսը իւանտէն իւթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

6 մարտ 1890 369
Նօ․ 8 1—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Գարա Ֆէրիյէ, Եէնիճէ վէ Վէտինէ վէ կէվկէլի մէվգըլէրինտէ պուլունան վէ պիլիճմայ պուլունտըրըլաճագ օլան ասաքիրի շահանէ իչուն մաճալինճէ մէվգըլի մինագասայա պուլունան էրզագը միւթէհէվիլէ վէ սայիրէնին պուրաճա իւթասընա թալիպ օլանլարըն ժարիսը իւանտէն իւթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր․

6 մարտ 1890 370
Նօ․ 9 1—3

50 ԱՌ ՀԱՐԻՒՐ ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԻՒՆ

Օ Գրուասան, 94, Եւրոպէ Գալըբըրըմ, Վոյվոտայի դիմաց

Ձմրան համար արանց եւ տղայոց վերարկուներու եւ զգեստներու ահագին մթերք, 50 % տարբերութեամբ ուրիշ խանութներէն․

	Ղրշ․
Ձմրան գծաւոր բանդալօն, ընտիր ձեւ եւ կարուածք	45
Պատրաստ Ռոպ տը շանպր, արտասովոր գին	90
Պաշտօնական զգեստ, ռըտէնկոդ, բանդալօն եւ ժիլէ՝ Սըտանի կերպասէ	240
Բուն թիֆթիքէ բալդօ, ամբողջ բուրդ, մինչեւ հիմա չտեսնուած գին	210
Գաւաչոր բալդօ մէջը սաթէն կամ ֆլանէլ, Սըտանի կերպաս, չլսուած գին	170
Ֆրիզէ բալդօ ամբողջ բուրդ, ազնուական ձեւ	160
Բոլըրին բալդօ գեղեցիկ շըվիէդ, ամբողջ բուրդ, ոչինչ գին	120
Էլպէօֆի կերպասէ բանդալօն ամբողջ բուրդ	60
Ռուպէի կերպասէ բանդալօն շատ վայելչաձեւ	70
Ձմրան բալդօ, մէջը ֆլանէլ, ամբողջ բուրդ	115

Ահագին մթերք տիկնանց եւ օրիորդաց վերարկուներու եւ մեկնոցներու․— Օ Գրուասան վաճառատունը նոր միջոցներ ձեռք առած է, որով կարող է գաւառներն ալ ղրկել խնդրուած ապրանքները․ (1)

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳՂԻԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

"ՓԻՆԻՔՍ"

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՅԹ Անգղ. Ոսկի 1,000,000

Հիմնեալ ի Լոնտոն յամին 1782

ՓԻՆԻՔՍ, հիմնեալ առաւել քան մի դար յառաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութեան ընկերութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգղիոյ ամենահարուստ և համբաւաւոր դրամատէրներ են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն ։

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի գլխաւոր ապացոյցն է 16,000,000 Անգղ. ոսկւոյ գումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի վնասուց համար ։ 6

ՓԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակի՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրեալցս, որք ունին լիազօր իշխանութիւն կարգադրելու անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած վնասներն ։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. միակ գործակալք ի Պոլիս և ի Շրջակայս

Թիւ 12, Սանտալճը խան, Ղալաթիա, Աւստրիական թղթատան վերեւ ։

HAMBURG MUNICH UNITED

ՀԱՄՊՈՒՐԿ եւ ՄԻՒՆԻԽ

ՄԻԱՑԵԱԼ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

Դրամագլուխ	Ֆրանք	8,000,000
Պահեստի դրամ ցվերջ յունիս 1889	»	5,604,722
Տարեկան հասոյթ » » »	»	12,773,779

Ընկերութիւնքս ՓՈԽԱԴԱՐՁ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՄԲ կ'ապահովագրեն մթերանոցներ և բնակութիւններ և սոցա մէջ գտնուած վաճառքներ և կարասիներ խիստ չափաւոր սակադնօք ։

Լիազօր ներկայացուցիչ Կ. Պոլսոյ

ՖՐԱՆՔՖՈՐԹՈՒԱԶ

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դրամագլուխ Ֆրանք 6,250,000 Պահեստի դրամ Ֆրանք 1,270,300

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց վրայ բեռցուած վաճառքներ, ինչպէս նաև թղթատարական և փոխադրական ընկերութեանց յանձնուած թանկագին նիւթեր և դրամ պարունակող ծրարներ խիստ նպաստաւոր պայմանօք և սակադնօք ։ Այն նիւթերու վրայ մեծաքանակ գումարներ կարենալ ապահովագրելու համար Ընկերութիւնս միացած է եւրոպեան 13 լուրջ ապահովագրական հաստատութեանց հետ որոց դրամագլուխն ու պահեստի դրամն է Աւելի քան 100,000,000 Ֆրանք

Լիազօր ներկայացուցիչ համայն Թուրքիոյ

ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ, Պոլիս, Պաղչէ—Գաբու, Խօռ կիւսաւիս խան. 11

ԾԱՆՕԹ.—Տեառք Ներսէսեան Հայր և Որդի, Ընկերութեանցս Պոլսոյ դրամատեարք, լիակատար ՎԱՐԿ ու ՀՐԱՀԱՆԳ ընդունած են վճարելու անմիջապէս այն ամեն վնաս, որոյ հաշիւը հաստատուած է և վաւերացեալ Ընդհ. Գործակալութենէն.

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍԻՔԸՐԻ

Իզմիրտէ պուլունան աստքիրի չուհանէ վէ հայվանաթը իչուն պին իւչ եիւզ ալթը սէնէսի մարթընտան չուպամըը նիհայէթինէ գատար մուդաթալի օլուպ մաքայինէ մէվգըի միւնագասաա պուլունան էրզագը միւթէնէվվիէ վէ սաիրէնին պուրաճա իհալէսինա թալիպ օլանլարըն թարիխը իլանտէն իթիպարէն պիր հաֆթայա գատար մագամը Սէրասքէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

5 մարթ 1890 364

Նօ. 3 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Սիրքէ իմալ օլունմագ իւզրէ միւպայեա օլունաճագ ալթը պին քըյէ գուրու սիյահ սուսամ իւզիւմինին մարտըն օնունճը կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն իթաալէ թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթը տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

5 մարթ 1890 365

Նօ. 4 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Միւպայեա օլունաճաղը իլան օլունան բէշէլին պէհէր քըյէսի աէօրթ գուրուշա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկի վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէչ թէնզիլի գըլընաճաղընտան իթաալէ թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

5 մարտ 1890 366

Նօ. 5 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Միւպայեա օլունաճագ եէտի եիւզ էլլի գըյէ գնագնա սօֆթամօսըրըն մարտըն եէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլէճէկինտէն վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթաալէ թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

5 մարտ 1890 367

Նօ. 6 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԸՐԱՍՔԸՐԻ

Միւպայեա օլունաճաղը իլան օլունան Թրիէսթէ չէքէրին պէհէր գըյէսի եիւզ ալթը փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մարտըն եէտինճի կիւնի գարարը գաթիսի վիրիլուպ վէ իրթէսի կիւնի եիւզտէ պէչ թէնզիլի գապուլ օլունաճաղընտան իթաալէ թալիպ օլանլարըն մագամը սէրասքէրի լէվազըմաթ տաիրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր.

5 մարտ 1890 368

Նօ. 7 2—3

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերբուլէ և Միջերկրական ծովու բոլոր նաւահանգիստ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոբուս	4200	Աֆրիքօ	3000
Յէրոս	4000	Օսմանլիս	3000
Օսմանլի	4000	Դէլթիս	3000
Սէսօստրիս	3250	Բէրա	3000
Իփսո	3250	Լօգիոս	800
Մոկատալա	3250	Օլինտոս	800
Մարիօթիս	3250	Լեսպիլ	700

Մոլթէ իւ շոգենաւը, նաւապետ Յորիսդըր, Լիվերպուլէն սոտ հասաւ ընդհանուր վաճառքով.

Դիմել առ Ժ. Վ. ՎԻԹՕԼ և ԸՆԿ.

Ուիթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

181 31, Ճէյմս Սդրիդ, Լիվրբուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏՅԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ

PAPIER FAYARD ET BLAYN

ՎԱՅՖՍՈՒՆ տարուընէ աւելի յաջողութիւն կը յանձնարարէ զնա ի բուժումն հարբուխի, հազի, բորբոքման, յօդացաւի, ցաւերու, վէրքերու հիւանդութեանց և այլն.

Կը ծախուի բոլոր դեղարանաց մէջ. (փնտռել մեր ստորագրութիւնը.) 85

ԿԵԱՆՔ. ԱՃՈՒՄՆ և ԳԵՂ. ՄԱԶԵՐՈՒ.

ՄԸԼՐՕԶ

ՄԱԶԵՐՈՒ ՄԻԱԿ ՀԱՅՏՆԻ ՆՈՐՈԳԻՉ

Ինչպէս իրենց առջի թարմ գոյնին կը դարձունէ ճերմկած կամ գունաթափ մազերը. Կը դադրեցունէ անոնց թափելը. Կը մաքրէ գլուխը, կը վերջացունէ թեփը, ու մազերուն նոր կեանք, աճումն, փայլ ու գեղեցկութիւն կուտայ:

Կը վաճառուի երկու չափով՝ մեծ շիշերու մէջ:

Գլխաւոր մթերանոցը Լոնտոն է (114 and 116, Southampton Row). Նոյնպէս Փարիզ ու Նիւ Եորք:

Կը վաճառուի մէ և Ն. Փանդոխեան եղբարց Բրիտանական դեղարանը, 433 Մեծ փողոց Բէրա, Խանէ Բարսամեան, Ղալաթիա, Եգիպտ. Բագրատ 93 և 97. Պիւյիւքեան ղրարց թիւ 77 Խաին Խանի—, 51 Նէշէ ճամի և 188 Մեծ փողոց Բէրայի, և Իզմիրնի թիւ Բէրա Մեծ փողոց թիւ 428. 18

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՔ ՃԱՆԱՊԱՐՀՈՐԴԱՑ

ԳԻԾ Կ. ՊՈԼԻՍ—ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՊԵԼԼՈՎԱ

Կառախումբ Կ. Պոլսէն մեկնող	Արեւ. ճեպ. Թ. 2 Բշ. Եշ.	Կռ. խ. ճ-բ. Թ. 4 Ամ. օր	Կռ. խ. խառն Թ. 52 Ամ. օր
	Երեկոյ ժ. վ.	Երեկոյ ժ. վ.	Առ. ժ. վ.
Կ. Պոլիս ... մեկնում	7 20	8 18	7 50
Գում—գափու			8 8
Եէտի—գուլէ			8 22
Մագրիգիւղ			8 39
Այաստեֆանոս			8 52
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			9 4
Իսպարթա—գուլէ			9 43
Հատըմքէօյ		9 46	10 15
Չաթալճա			10 55
Գապագճէ	9 50	10 46	11 33
Սինէքլի			12 51
Չէրքէզքէօյ ժամանում		12 02	1 33
մեկնում		1 04	1 53
Չորլու	11 50	12 47	2 47
Մուրատլը — Քէօրքէլի			3 37
Սէյտլեր—Չիֆթլիկ			4 7
Լիւլէ—Պուրգազ		2 19	4 47
	Բշ.—Եշ.		
Պապա—Էսքի	1 55	2 51	5 31
Պավլօ—քէօյ			6 11
Ուզուն—Քէօփրիւ		3 57	6 38
Գուլէլի—Պուրգազ		4 18	7 32
Օւլի			7 57
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	4 14	5 09	8 44
			Երեկոյ Կռ. խ. խառն Թ. 122 Ամ. օր Բշ. Է. Եր. Ե. Առ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	4 19	5 19	7 25
Գատըքէօյ			8 5
Մուսթաֆա փաշա ժմ.	5 18	6 15	8 43
մկ.	5 20	6 30	9 3
Հարմանլը ժմ.	6 4	7 12	10 3
մկ.	6 9	7 27	10 23
Թըրնովա-Սէյմէնլի ժամ.		7 51	10 55
			Կռ. խ. խառն Թ. 124 Բշ. Եշ. Ուր. Առ.
Թըրնովա—Սէյմէնլի մկ.		8 01	11 15
Գայամճը—Հասքէօյ		8 38	12 10
Եէնի—Մահալլէ		9 27	1 24
Բարագլը	8 32	9 53	2 9
Գաթունիցա—Սեմիզճէ		10 20	2 46
Ֆիլիպէ ժամ.	9 21	10 42	3 11
մկ.	9 31	1 2	3 31
Թաթար Բազարճըգ		11 58	4 54
Սարամպէյ		12 24	5 25
Պելլովա ժամ.	11 10	12 48	
	Առ.	Երեկոյ	Երեկոյ
	Բշ.—Եշ.		
Սոֆիա ժամ.	3 18	4 29	
Նիշ	9 20		
	Բշ.—Եշ.		
Պելկրատ	2 45		
Պուտափէշթ	10 05	1 25	
Վիեննա	3 15	7 15	
	Բշ.—Եշ.		
Սկիւպ		12 40	
Սելանիկ		9 35	

Կառախումբ Կ. Պոլիս եկող	Արեւ. ճեպ. Թ. 1	Կռ. խ. ճ-բ. Թ. 3 Ամ. օր	Կռ. խ. խառն Թ. 123 Բշ. Եշ.
	ժ. վ. Բշ. Եշ.	ժ. վ.	ժ. վ.
Սելանիկ ... մեկնում		6 00	
Սկիւպ		2 58	
Վիեննա	8 25	8 00	
	Բշ.—Եշ.		
Պուտափէշթ	2 36	2 40	
Պելկրատ	9 30		
Նիշ	3 30		
Սոֆիա	9 00	12 16	
	Բշ.—Եշ. Առ.	Երեկոյ	Առ.
Պելլովա մկ.	12 40	3 57	
Սարամպէյ		4 15	6 15
Թաթար Բազարճըգ		4 42	6 58
Ֆիլիպէ ժամ.	2 12	5 35	8 05
մկ.	2 17	6 00	8 29
Գաթունիցա—Սեմիզճէ		6 21	9 00
Բարագլը	3 03	6 47	9 52
Եէնի Մահալլէ		7 12	10 36
Գայամճը—Հասքէօյ		8 1	12 00
Թըրնովա-Սէյմէնլի ժամ.	4 58	8 33	12 44
			Երեկոյ Կռ. խ. խառն Թ. 121 Ամ. օր Բշ. Է. Եր. Ե.
Թըրնովա—Սէյմէնլի մկ.	5 00	8 42	1 05
Հարմանլը ժ. մ.	5 24	9 00	1 38
մկ.	5 29	9 21	1 53
Մուսթաֆա-փաշա ժմ.	6 10	10 02	2 52
մկ.	6 15	10 17	3 16
Գատըքէօյ			3 53
Ադրիանուպոլիս ... ժամ.	7 09	11 13	4 30
			Երեկոյ Կռ. խ. խառն Թ. 51 Ամ. օր Առ.
Ադրիանուպոլիս ... մկ.	7 14	11 25	6 25
Օւլի			7 13
Գուլէլի—Պուր. (Պիւֆէ)		12 19	7 25
Ուզուն—Քէօփրիւ		12 38	8 55
Պավլօ—Քէօյ			9 3
Պապա—Էսքի	9 36	1 50	10 24
Լիւլէ—Պուրգազ		2 18	11 00
Սէյտլէր—Չիֆթլիկ			11 36
Մուրատլը—Քէօրքէլի			12 12
Չորլու		3 48	1 09
Չէրքէզքէօյ ժամ.	12 12	4 25	1 53
մկ.	12 17	4 30	2 13
Սինէքլի			3 03
Գապագճէ			3 35
Չաթալճա	1 57	6 11	4 27
Հատըմ—Քէօյ		6 47	5 18
Իսպարթա—գուլէ			5 42
Քիւչիւք—Չէքմէճէ			6 13
Այաստեֆանոս			6 27
Մագրի—գիւղ			6 42
Եէտի—գուլէ			7 00
Գում—Գափու			7 11
Կ. Պոլիս (Պիւֆէ) ժամ.	4	8 15	7 20
	Երեկոյ	Առ.	Երեկոյ

Սորագծեալ վայրկեանները գիշերուան ժամեր կը նշանակեն սկսեալ երեկոյեան 6½ մինչեւ առաւօտեան ժ. 5 59 (Ը. Ե.) 171

ԳԻԾ ՍԷԼԱՆԻԿ—ԻՒՍՔԻՒՊ—ԶԻՊԷՖՉԷ

Կռ. խմբ. Թ. 512/522 Սելանիկէն ամեն օր	Առ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 523 Վիեննայէն ամեն օր	ժ. վ.
Սելանիկ (Պիւֆէ) ... մկ.	6 00	Վիեննա մկ.	8 00
Թօփսին	6 30	Պուտափէշթ	2 40
Այանթօվօ	7 10	Պելկրատ	10 55
Քարասուլու	7 31	Նիշ	5 30
Կիւմէնճէ	7 41		Առ.
Կէօրկէլի	8 17	Զիպէֆչէ ... մկ.	10 40
Միրօվչէ	8 51	Պուգանօֆչէ	10 55
Ստրումնիցա	9 00	Պուգօֆչէ	11 23
Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.	9 32	Բրէշօվօ	11 40
մկ.	9 42	Թապանօֆչէ	12 03
Քրիվօլագ	10 27	Գումանօվօ	12 37
Վէլէզ—Կէօփրիւլիւ—Կրատսիգօ	11 06	Հաճըլար	1 13
Քէօփրիւլիւ ժմ.	11 53	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) մկ.	1 49
մկ.	12 03	ժմ.	2 01
Զէլէնիքօ	12 51	Զէլէնիքօ	2 37
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ժամ.	1 27	Քէօփրիւլիւ ժմ.	3 20
մկ.	1 49	մկ.	3 30
Հաճըլար	2 29	Վէլէզ—Կէօփրիւլիւ—Կրատսիգօ	4 20
Գումանօվօ	3 22	Քրիվօլագ	5 03
Թապանօֆչէ	3 53	Տէմիրգափու (Պիւֆէ) ժմ.	5 37
Բրէշօվօ	4 21	մկ.	5 52
Պուգօֆչէ	4 33	Ստրումնիցա	6 26
Պուգանօֆչէ	4 57	Միրօվչէ	6 38
Զիպէֆչէ ժամ	5 10	Կէօրկէլի	7 19
	Երեկոյ	Կիւմէնճէ	7 51
Նիշ ժամ	9 40	Քարասուլու	8 01
Պելկրատ	4 48	Այանթօվօ	8 24
Պուտափէշթ	1 23	Թօփսին	9 01
Վիեննա	7 15	Սելանիկ (Պիւֆէ) ... ժմ.	9 38
			Երեկոյ

ԳԻԾ ԻՒՍՔԻՒՊ—ՄԻԹՐՈՎԻՑԱ

Կառախումբ Թ. 622 Իւսքիւպէն Բշ. Դշ. Ուր.	Առ. ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 621 Միթրովիցայէն Գշ. Եշ. Շբ.	Առ. ժ. վ.
Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... մկ.	7 40	Միթրովիցա (Պիւֆէ) մկ.	7 25
Էլէշան	8 47	Վուչիթռն	7 47
Քաչանիկ	9 42	Բիշթինա	8 41
Վէրիզօվիչ	10 52	Լիփլեան	9 36
Լիփլեան	11 45	Վէրիզօվիչ	10 37
Բրիշթինա	12 37	Քաչանիկ	11 24
Վուչիթռն	1 23	Էլէշան	12 01
Միթրովիցա (Պիւֆէ) ժմ.	1 40	Իւսքիւպ (Պիւֆէ) ... ժմ.	12 54
	Երեկոյ		Երեկոյ

ԹԸՐՆՕՎԱ—ՍԷՅՄԷՆԼԻ—ԵԱՄՊՈԼՈՒ

Կառախումբ Թ. 322 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ.	Կառախումբ Թ. 321 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Առ.
Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ		Եամպօլու ... մկ.	6 06
		Սլիվնօ—Քերմանլը	7 13
		Եէնի—Զաղրա	8 09
	12 41	Քառնէ—Մահալլէսի	9 12
Սարմպէյէն ժմ.	10 55	Գարապունար	10 12
Ադրիանուպոլսէն ժմ.		Թըրնովա—Սէյմէնլի ժամ.	10 46
	Երեկոյ		Առ.
Թըրնովա—Սէյմէնլի մկ.	1 15	Հաղորդակցութիւն գլխաւոր գծին կառախմբոց հետ	
Գարապունար	2 00		
Քառնէ—Մահալլէսի	3 05		
Եէնի—Զաղրա	4 15		
Սլիվնօ—Քերմանլը	5 10	Ադրիանուպոլսոյ համար մկ.	1 03
Եամպօլու ... ժամ.	6 00	Սարամպէյի համար մկ.	11 15

ԱԴՐԻԱՆՈՒՊՈԼԻՍ—ՏԷՏԷ ԱՂԱՃ

Կառախումբ Թ. 222 Գշ. Եշ. Շբ.	ժ. վ. Երեկոյ	Կառախումբ Թ. 221 Բշ. Դշ. Ուր.	ժ. վ. Առ.
Տէտէ—Աղաճ ... մկ.	1 15	Ա. Պոլիս ... մկ.	5 30
Ֆէրրէ	2 28	Օւլի »	6 25
Պիթիքլի	3 28	Գուլէլի—Պուրգազ մկ.	7 20
Սուֆլի	4 31	Տիմէթօգա	7 55
Տիմէթօգա	5 38	Սուֆլի	9 07
Գուլէլի—Պուրգազ	6 19	Պիթիքլի	10 00
Օւլի »	6 46	Ֆէրրէ	11 01
Ա. Պոլիս ... ժմ.	7 40	Տէտէ—Աղաճ ... ժամ.	12 00
	Երեկոյ		Կէս օր

ԴԱՄԻԱՆՈՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

211 · Կ · ՊՈԼԻՍ ՄԱՀՄՈՒՏ ՓԱՇԱ 211

Պատիւ ունի ծանուցանել իւր բազմաթիւ յաճախորդաց թէ, իւր խանութին մէջ կը պատրաստուին թէ՛ արանց և թէ կանանց յատուկ ամեն տեսակ գեղեցիկ կօշիկներ Ֆրանսական նիւթերով և Ֆրանսայէ բերուած վերջին նորաձեւութեանց համապատասխանող օրինակներու համաձայն.

Պատրաստուած կօշիկները հետեւեալ վերջին գներով կը վաճառուին.

Գօթին կալօշ	ղրշ.	95		Պալտական կալօշ	ղրշ.	45
Գօթին	»	67		Կանանց մաճակ	»	40
Մօյկ	»	150		Կանանց սկարբին	»	45
Սկարբին	»	52				

Ինչպէս յաճախ կը տեսնուի զանազան ծանուցմանց մէջ, մեր արհեստակիցք ամենք, սովոր են, երբ ապրանք մը աժան կը ծախուի, ըսել յաճախորդաց թէ, չեն ուժքին մէջ թերութիւն կայ. մեր Արգոյ յաճախորդք, կրնան վկայել թէ մենք աժան և թէ լաւ պատրաստուած գաղղիական կօշիկներ կը վաճառենք, և կրնանք վաճառել. վասն զի մենք նախնական նիւթն, ուղղակի Գաղղիայէն բերել կուտանք, և ո՛չ թէ Մերձանէն կը գնենք այլոց նման. մենք ապրանքը գնած ատեն կը չահենք և ոչ թէ վաճառած, հետեւապէս հասարակութիւնն զգուշացնելու համար այլ ընդ այլոց հրատարակութիւններէ, կը հրաւիրենք վերստին գալ, անձամբ սուգել, և չահդիտական տարբերութեանց չզգուիլ. 291 7—20

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդիսին մէջ.

Բան տարուան յաջողութիւն ,իտալիա, ,Ամերիկա, ի Հնդկաստան, ,Արեւելս և ,Եգիպտոս —Հրադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուրնի և Պրուսելի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի Համաշխարհային ցուցահանդէսներուն մէջը.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաղդապահական ամենէն ծանօթ ըմպելին է.—Շատ բժիշկները կը յանձնարարեն երբ զգուշական գործածական ճամբայէն երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլէրայի.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը գրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը.

Այս ըմպելին, բոլոր ծանօթ ըմպելիներէն և ամէններէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր, ճաշէն յետոյ, աղգու մարսողական է, կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, սելձէ ջրոյ և խաչուէի հետ.

ՖԷՌՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր սուրճարարաց, նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով.

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ԸՆԿԵՐԻՆ 93

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԴԱՌԼԸՄԱՆ ԵՒ ՊԼՈՒՄՊԷՐԿԻ

Ղալաթիա Պէօյիւք Միլլէթ խան, միջազգային թղթատարատան վրայի յարկը

Այս վաճառատան մէջ խիստ աժան գներով կը վաճառուին ամեն տեսակ ճերմակեղէնք, կանանց համար կրկնոցներ, տղայոց համար հագուստներ, կէս հրջազգեստներ, քօռսէներ, օժտի համար ճերմակեղէնք, բանուածքներ, բազմատեսակ գուլպաներ, թաշկինակներ և այլ այս տեսակ ապրանքներ.

Այս ապրանքներ, որոց ամենքն ալ լաւ տեսակէ են, կը վաճառուին թէ՛ փոքր և թէ մեծ քանակութեամբ.

Այս ապրանքներ կը պատրաստուին Վիէննայի և Պերլինի յատուկ գործարանաց մէջ. Նոյնպէս Անգլիաէն, Իտալիաէն և եւրոպական ուրիշ երկիրներէ ևս ապրանքներ կը բերուին.

Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին եթէ փոխարժէքը փոխանակագրով և կամ թղթատարական դրամով ղրկուի.

Չը հաւնուած ապրանքները ետ կ'առնուին և ստակը ետ կը տրուի զեղչելով փոխադրութեան ծախքը. 101